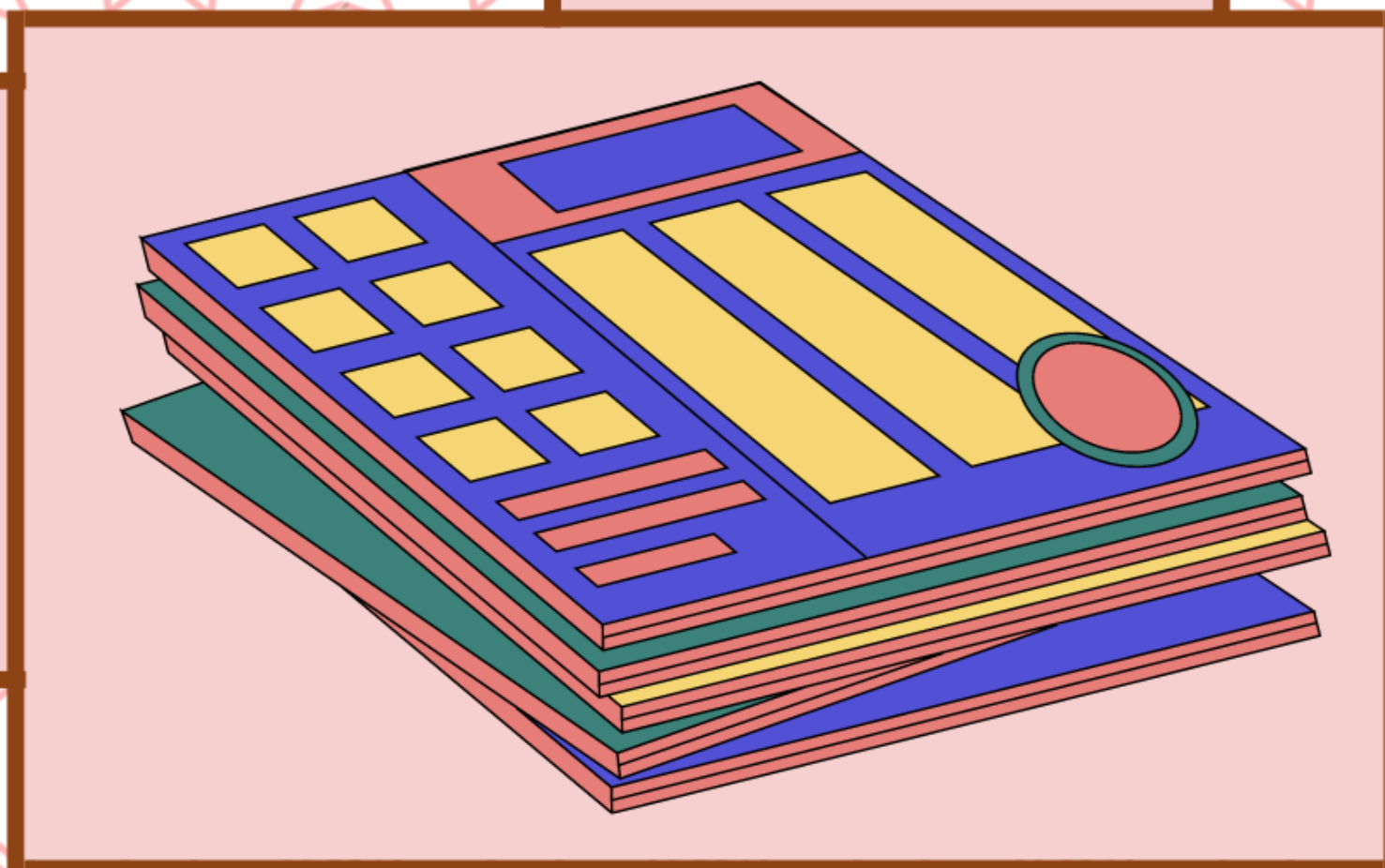
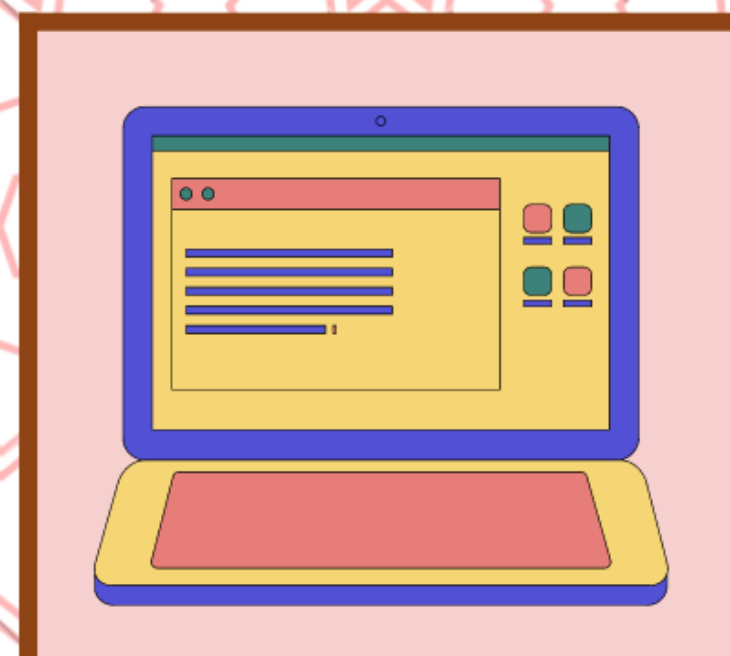

دانشگاه فرهنگیان استان اصفهان

کانون جهاد علمی دانشگاه فرهنگیان
پردیس شهید باهنر اصفهان

آذرماه ۱۴۰۱

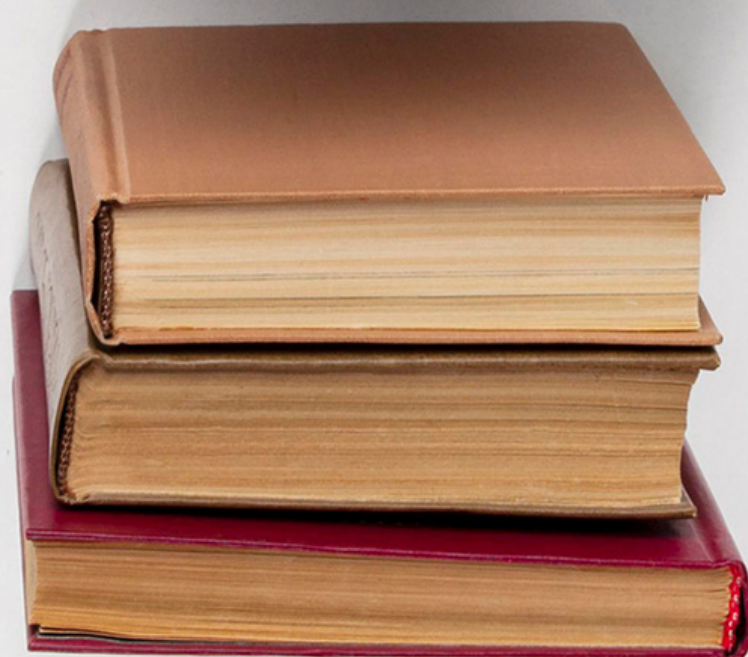
مجله

معلم توانمند

@jahad_cfu

دانشگاه صنعتی شاهرود

عنوان: مجله معلم توانمند

صاحب امتیاز: کانون جهاد علمی دانشگاه فرهنگیان استان اصفهان

مدیر مسئول: محمدمهدی بزرگیان

سر دبیر: حامد خورشیدی، زهرا رحمانیان

ویراستار: زکیه سادات سید موسوی

سرپرست نویسندگان: محمد رضا سبکتکین، فاطمه سالمی

صفحه آرا: نرگس صادقی

هیئت تحریریه: فاطمه سالمی، زهرا رحمانیان، رضا احمدی بنی، محمد یزدانی،

محمدمهدی بزرگیان، محمدرضا سبکتکین، زکیه سادات سید موسوی، حامد خورشیدی

ارتباط با ما:

اینستاگرام: @jahad.cfu

تلگرام: @jahad_cfu

۷	اختلالات یادگیری.....
۱۳	بیش فعالی چیست؟.....
۱۶	مشکلات آموزشی خجالتی و گوشه گیری دانش آموزان.....
۱۹	روش های تدریس املا و انشا دوره ی ابتدایی
۲۷	روش تدریس.....
۳۱	واسطه های آموزشی.....
۳۶	مهارت های زندگی
۴۴	رویکردهای یادگیری در آموزش علوم تجربی دوره ابتدایی
۴۸	ظرافت های مدیریت کلاس در دوره ابتدایی
۴۹	ریاضیات وحل مسئله(تدریس به روش حل مسئله).....
۵۰	موتور محرک دانش آموز.....

سخن مدیرمسئول و سردبیر

به نام خداوند جان و خرد

پیشرفت و اهمیت روزافزون دانش و ضرورت آموزش آن به مخاطبان و بهره مندی از روشهای نوین آموزشی، ارزشیابی و برنامه ریزی درسی، به همراه ارائه نتایج حاصل از تجربیات ارزشمند سایر متخصصان و پژوهشگران زمینه علوم تربیتی، ما را بر آن داشت که با تولید و انتشار گاهنامه علمی پژوهشی با عنوان معلم توانمند بستر مناسبی را برای توسعه ارتباط میان اندیشمندان این عرصه فراهم آوریم.

اینک که به دستان جمعی از همکاران، اولین شماره از گاهنامه علمی پژوهشی معلم توانمند را منتشر میکنیم، این فعالیت را به مثابه گامی در جهت تأمین و پاسخگویی به بخشی از نیازهای علمی معلمان و دانشجو معلمان میدانیم. امید است با همراهی و مشارکت علاقه مندان عرصه تعلیم و تربیت، انتشار این مجله تداوم یابد.

اختلالات یادگیری

رخ می‌دهد، مهم‌ترین آن‌ها عبارت‌اند از:
عوامل محیطی

عوامل محیطی و محیط‌هایی که فرد در آن رشد می‌کند، در وضعیت سلامت جسمی و روانی او بسیار تاثیرگذار می‌باشد. مانند: تولد پیش از موعد کودک، تغذیه ناسالم و نامناسب، پرورش در محیط با سطح استرس و اضطراب بالا، عدم توجه مربی یا معلم به کودک، ضعف در ارتباط عاطفی والدین و... زمینه‌ساز بروز اختلال یادگیری در فردهستند.

عوامل ژنتیکی

«ژنتیک» عنصری که فرد از والدین خود دریافت می‌کند.. اصلی‌ترین علت تفاوت افراد مختلف نیز، به دلیل تفاوت‌های ژنتیکی آن‌هاست.

اطلاعاتی که به حافظه یادگیری و سیستم عصبی فرد مرتبط می‌شود، از عوامل ژنتیکی سرچشمه

اختلال یادگیری نوعی اختلال عصب شناختی است که به طور مستقیم به مغز فرد مرتبط می‌شود. این اختلال بر نحوه درک اطلاعات، پردازش و همچنین برقراری ارتباط فرد با دنیای اطراف بسیار تأثیرگذار است. بنابراین گاهی می‌بینیم که یک کودک علی‌رغم تلاش و سخت‌کوشی در یادگیری مباحث مختلف، به ویژه مباحث درسی، همچنان فرآیند یادگیری را به خوبی طی نمی‌کند و در درک و دریافت مباحث دچار مشکل است.

اختلال یادگیری، به طور مستقیم بر توانایی یادگیری و فرآیند تحصیل کودک اثر می‌گذارد. همچنین بر مهارت‌های شنیداری، دیداری، خواندن، نوشتن، توانایی محاسبه و... اثر منفی به جای می‌گذارد.

عوامل موثر در اختلالات یادگیری

اختلال یادگیری به دلیل وجود عوامل گوناگونی

انواع اختلال یادگیری

دیسپراکسیا، اختلال هماهنگی رشدی:

اختلال مغزی که بر مهارت های حرکتی فرد تأثیر می‌گذارد. کودکان مبتلا به این اختلال مشکل هماهنگی یا تعادل دارند و برخی مهارت ها را با تأخیر یاد می‌گیرند. مانند: چهار دست و پا رفتن، راه رفتن، عدم توانایی به تنهایی غذا خوردن یا لباس پوشیدن. با وجود اینکه دیسپراکسیا بر بهره هوشی تأثیری ندارد، اما می‌تواند منجر به مشکلات یادگیری شود.

دیسلکسیا:

اختلال خواندن یا خوانش پریشی، که در خواندن فرد اختلال ایجاد میکند. افراد مبتلا به این اختلال در تشخیص صداها و ارتباط آن ها با کلمات یا حروف مشکل دارند. این اختلال ناشی از مشکل در بخشی از مغز است که مربوط به پردازش زبان می‌شود. کودکان مبتلا به دیسلکسیا بهره هوشی طبیعی دارند. اغلب آن ها می‌توانند با برنامه های آموزشی خاص بر مشکل خود غلبه کنند. تشخیص به موقع این اختلال و دریافت اقدامات درمانی نقش مؤثری در بهبود این مشکل دارد.

دیسگرافیا:

اختلال در نوشتن یا نوشتار پریشی، نام دارد. همه ی کودکان در سال های ابتدایی مدرسه، برخی مشکلات نوشتاری را نشان می‌دهند. اما اگر کودک شما مدام اشتباه یا نامفهوم می‌نویسد، ممکن است مبتلا به دیسلکسیا باشد. این اختلال در کودکان ممکن است، همراه با سایر اختلالات یادگیری مانند: دیسلکسیا یا اختلال بیش فعالی نقص توجه باشد. اگر در سنین پایین تشخیص داده شود، با آموزش

می‌گیرد. بنابراین؛ ممکن است یک فرد در ژن های خود اختلال یادگیری را داشته باشد.

عوامل فیزیولوژیکی

وجود نقص های بینایی، شنوایی و... همچنین، آسیب به سر یا جمجمه و سیستم عصبی مغز، در اختلال یادگیری تأثیر گذار می باشد.

علائم اختلال یادگیری

بطور کلی نمیتوان فهرست قطعی از علائم را برای همه افراد در نظر گرفت. زیرا در هر فرد متفاوت است.

با این حال موارد زیر ممکن است از علائم آن باشد:

- رفتارهای تداخل گرانه
- انجام فعالیت با سرعت پایین
- دشواری در به خاطر سپردن
- مهارت های اجتماعی ضعیف
- عدم علاقه به خواندن یا نوشتن
- دشواری در انجام دستورالعمل های
- دشواری در فهم ایده های انتزاعی
- دشواری در متمرکز ماندن بر یک کار خاص
- عدم توجه به جزئیات یا توجه بیش از حد به جزئیات

کتابهای صوتی باشد.

تراپی: استفاده از کار درمانی یا گفتار- زبان درمانی

دارو درمانی: استفاده از دارو نیز برای بهبود مشکلات جانبی مانند: افسردگی یا اضطراب شدید به کار رود. همچنین دارو در کودکان مبتلا به ADHD در بهبود تمرکز کودکان در مدرسه نقش دارد.

طب های مکمل و جایگزین: البته پژوهش‌ها در این زمینه هنوز کامل نیست؛ اما ممکن است رژیم غذایی و استفاده از ویتامین‌ها در بهبود برخی از انواع اختلال یادگیری نقش داشته باشد.

نقش والدین در مدیریت اختلال یادگیری کودکان

- بهترین راه یادگیری را برای کودک خود شناسایی کنید. برخی کودکان با دیدن یا خواندن بهتر یاد می‌گیرند، برخی با شنیدن و برخی با انجام دادن.

- به فرزند خود پیام‌ورزید «موفقیت در زندگی مهم‌تر از موفقیت فقط در مدرسه است.»

- نکات قوت و ضعف کودک خود را شناسایی کنید.

های خاص و مشورت از روان‌شناس بهبود می‌یابند. اگر کودک به اختلال بیش‌فعالی-نقص توجه نیز مبتلا باشد، درمان‌های دارویی کمک‌کننده است.

دیسکالکولیا، اختلال ریاضی:

بسیاری از کودکان در انجام تکالیف ریاضی خود با کمی مشکل مواجه می‌شوند؛ اما اگر کودک شما با اعداد مشکل دارد و نمرات ریاضی‌اش پایین است، در حالی که در بقیه‌ی درس‌ها نمرات خوبی می‌گیرد، ممکن است مبتلا به اختلال ریاضی باشد. اختلال یادگیری در ریاضی، یک مشکل مرتبط با عملکرد مغز است که یادگیری محاسبات ساده و اولیه را برای فرد دشوار می‌کند.

علت اختلال یادگیری

عوامل مختلف ژنتیکی و محیطی ممکن است در ایجاد این اختلالات نقش داشته باشند؛ سابقه خانوادگی و ژنتیک، خطرات طی دوران جنینی، آسیب‌های روانی، جسمی و آلودگی‌های محیطی از این دست عوامل هستند.

روش‌های درمان

دریافت کمک بیشتر: مثال: یک آموزگار ریاضی می‌تواند به فرزند شما تکنیک‌های بهبود مهارت را آموزش دهد.

استفاده از برنامه‌های آموزشی خاص: برخی مدارس یا مراکز خاص، خدمات آموزشی ویژه‌ای به کودکان دچار اختلالات یادگیری ارائه می‌کنند.

استفاده از تسهیلات: این تسهیلات می‌تواند شامل، تخصیص زمان اضافه برای انجام تکالیف یا آزمون‌ها، نشستن نزدیک معلم، استفاده از تجهیزات کامپیوتری یا استفاده از

- سبک زندگی سالم را به فرزند خود آموزش دهید.
- فعالیت بدنی منظم نه تنها برای سلامت جسم، بلکه برای سلامت ذهن و روح نیز مفید است. کودک خود را تشویق به بازی و ورزش کنید.
- کودکان نسبت به بزرگسالان به خواب بیشتری نیاز دارند. اطمینان حاصل کنید که فرزند شما خواب کافی دارد.
- رژیم غذایی سالم و مفید به رشد و توسعه ی کودک شما کمک می کند.
- مراقب خود نیز باشید و خود را فراموش نکنید.
- مراقب خود نیز باشید و خود را فراموش نکنید.

مهارت نوشتن:

- ۱- برقراری ارتباط و انتقال اطلاعات با نشانه های قراردادی دیداری زبان.
- ۲ انتقال اطلاعات به شکل یک نظام هدفمند، منظم و حساب شده.

اهداف آموزش مهارت نوشتن در دوره ابتدایی:

- (الف) به کارگیری درست نشانه های دیداری زبان = درست نوشتن خط
- (ب) نوشتن درست کلمات و رعایت جمله ها از نظر قواعد دستوری
- (ج) رعایت نکات ویرایش
- (د) نگارش خلاق: علاوه بر به کارگیری نشانه ها، تولید یک نگارش جدید.

عوامل موثر در نوشتن

- ۱ - گنجایش ذهنی، هر چه بیشتر باشد بهتر است.

- بر فعالیت هایی تمرکز کنید که در حیطه ی توانایی فرزند شماست.
- به فرزند خود کمک کنید توانایی هایش را گسترش دهد.
- آموزش مهارت تصمیم گیری جنبه ی بسیار ارزشمندی در زندگی و آینده کودکان مان است؛ از آن غافل نشوید.
- با کودک خود درباره ی حل مساییل صحبت کنید و تجربیات خود را در اختیارش بگذارید.
- از کودک خود بپرسید که با مشکلات چطور مواجه می شود؟ چه احساسی نسبت به مشکلات دارد؟
- استقامت را به کودک خود یاد دهید.
- کودکان دچار اختلال یادگیری احتمالاً باید بیشتر از دیگران تلاش کنند.
- مهارت تعیین اهداف واقع بینانه برای موفقیت در زندگی ضروری است. همچنین به کودک خود بیاموزید، اهداف خود را با تغییر در شرایط محیطی هماهنگ کند.
- به کودک خود یاد دهید چه زمانی درخواست کمک کند.
- به کودک خود کمک کنید روابط خوبی با دیگران بسازد.
- مهارت های کنترل استرس را به فرزند خود آموزش دهید.

ضروریات نوشتن

۱. نحوه نشستن دانش‌آموز: دانش‌آموز هنگام نوشتن صاف بنشیند، قوز نکند تا مجبور نشود برای نوشتن خم شود.
۲. توجه به راست دست یا چپ دست بودن دانش‌آموز
۳. فاصله چشم از کاغذ حداقل ۴۴ سانتی متر باشد که به چشم ضرر نرساند.
۴. نحوه قرار گرفتن کاغذ: نه خیلی صاف و نه خیلی کج
۵. نحوه درست گرفتن قلم
۶. زاویه تابش نور

چارچوب اصلی نوشتن:

۱. مرحله پیش نویسی: پرداختن به هدف و موضوع، تمرکز بر جمع آوری ایده‌ها، طبقه بندی ساختار به ذهن
۲. نوشتن (نوشتن پیام ذهنی)
۳. اصلاح، بازخوانی و ویرایش متن

۲. موفقیت در مهارت خواندن، هر چه در سطح بالاتری باشد، بهتر است.
۳. سطح کلاس - سن: هر چه کودک بالاتر باشد، برای این منظور بهتر است.
۴. جنس: دخترها بیشتر از پسرها می‌نویسند و نوشته‌های آنها از کیفیت بالاتری برخوردار است.
۵. مهارت در زبان گفتاری: هر چه مهارت گفتاری بالاتر باشد بهتر است.
۶. سطح تحصیلات والدین: هر چه والدین از تحصیلات بالاتری برخوردار باشند موفقیت کودکان در امر نوشتن بالاتر است.
۷. مطالب خواندنی: هر چه مطالب خواندنی در منزل بیشتر باشد بهتر است.
۸. تماشای تلویزیون: کودک ساعات کمتری از روز را به تماشای تلویزیون اختصاص دهد، بهتر است.
۹. تکالیف در منزل حداکثر ۲ ساعت در روز باشد

۴. پاک نویس و ارائه متن نهایی: نوشتن متن
کامل بدون هیچ ایراد.
- پر رنگ نویسی و کم رنگ نویسی
– جدا جدا نویسی

املا و صحیح نویسی

مشکلات املائی:

الف) روانشناختی

حساسیت بیش از حد، توقع بیش از حد، تغییر محیط، ترس، نگرانی و اضطراب، عجله و حواس پرتی و...

ب) زبان شناختی

- نشناختن شکل و صدای حروف و یا نشانه
- بی دقتی
- ضعف در حافظه دیداری
- ضعف در موارد آموزشی
- کند نویسی
- ضعف در حساسیت شنیداری مناسب

تقسیم بندی نوشتن

– زیبا نویسی و تقلید

– صحیح نویسی و املا

– کلمه سازی، جمله سازی، بند نویسی و انشای کامل

زیبا نویسی و تقلید

– نامناسب بودن خط زمینه

– ضعف عضلات انگشتان و مچ دست

– عدم توجه به خط زمینه

– ریز و درشت نوشتن

– نارسا نویسی و بد خطی

– پر رنگ نویسی و کم رنگ نویسی

سخن پایانی:

از شما همکاران عزیز و والدین توانا انتظار می‌رود با پیشگیری هر چه سریع تر روند بهبود و درمان این غنچه های نوشکفته را رقم زد و زندگی شیرین تری ساخت.

بیش فعالی چیست؟

– همیشه اعضای بدن خود را تکان می دهد و یا با اشیای پیرامون خود بازی می کند.
– به نظر می رسد که هیچ محدودیتی را نمی پذیرد، تفاوتی نمی کند که این محدودیت تا چه اندازه منطقی باشد.
– در خانه همواره در حال تکاپو است و حتی در حین تماشای تلویزیون با اجزای صورتش بازی می کند، به عبارتی تمرکز بر یک مورد ندارد.
– در انجام کارهای کلاسی از سایرین عقب می ماند، لذا دانش آموز خوبی نیست.
– با وجود ویژگی های فوق، در درس هایی که نیاز به فعالیت جسمی دارند نیز بعید است که توجه معلم را به خود جلب کند.

آثار و پیامدهای رفتار:

رفتار این دانش آموزان چه اثری بر معلمان، والدین و همکلاسی های او می گذارد و چگونه محیط مدرسه و خانواده ی وی را تحت تاثیر قرار می دهد؟

اختلال بیش فعالی-نقص توجه یکی از شایع ترین اختلالات تکامل عصبی دوران کودکی است. این اختلال معمولاً اول دوران کودکی تشخیص داده می شود و در اغلب تا بزرگسالی ادامه می یابد. کودکان مبتلا ممکن است در توجه و کنترل رفتارهای سریع و ناگهانی دچار مشکل شوند. بیش از حد فعال هستند و بدون فکر کردن در مورد تبعات خود عمل می کنند.

نشانه های رفتار دانش آموز بیش فعال:

– بدون اجازه صندلی خود را ترک می کند.
– دامنه ی توجه او بشدت کم است.
– نمی تواند به سادگی در جای خود آرام بنشیند.
– نیاز به توجه دارد و آن را از هر کس طلب می کند.
– همواره باعث کلافگی و به ستوه آمدن دانش آموزان دیگر می شود.

چه رفتارهایی را نسبت به این دانش آموز نشان بدهیم؟

❖ برای کمک به این دانش آموزان باید ماهیت بیش فعالی او را کشف کرد؛ چرا که این مقوله ممکن است ریشه در مسائل پزشکی داشته باشد، در این خصوص می توان به کمک داروهای خاص بهبود نسبی در فرد را به وجود آورد.

❖ به عنوان یک معلم و دانش آموخته تربیتی به هیچ عنوان با زور دانش آموز را در جای خود نگه ندارید چرا که، اصلاً قادر به پذیرش آن مسئله نمی باشد.

❖ با صبر و شکیبایی او را همراهی کنید و اجازه دهید در فواصل معینی که خودتان برنامه ریزی کرده اید، تحرک داشته باشند.

❖ در انجام کار و فعالیت ها پاداش مناسبی در نظر بگیرید و از تنبیه پرهیز کنید.

❖ با در نظر گرفتن هدف های آسان احساس موفقیت و اعتماد بنفس در او شکل می گیرد. از انجام آن غفلت نکنید.

❖ وظایفی به او محول کنید که دارای فعالیت های جسمی باشد و به همین منظور بتواند تحرک خود را به مرور انجام دهد.

❖ در هر موقعیتی که رفتاری آرام و موزون از

– همکلاسی های او احساس تنش و اضطراب می کنند.

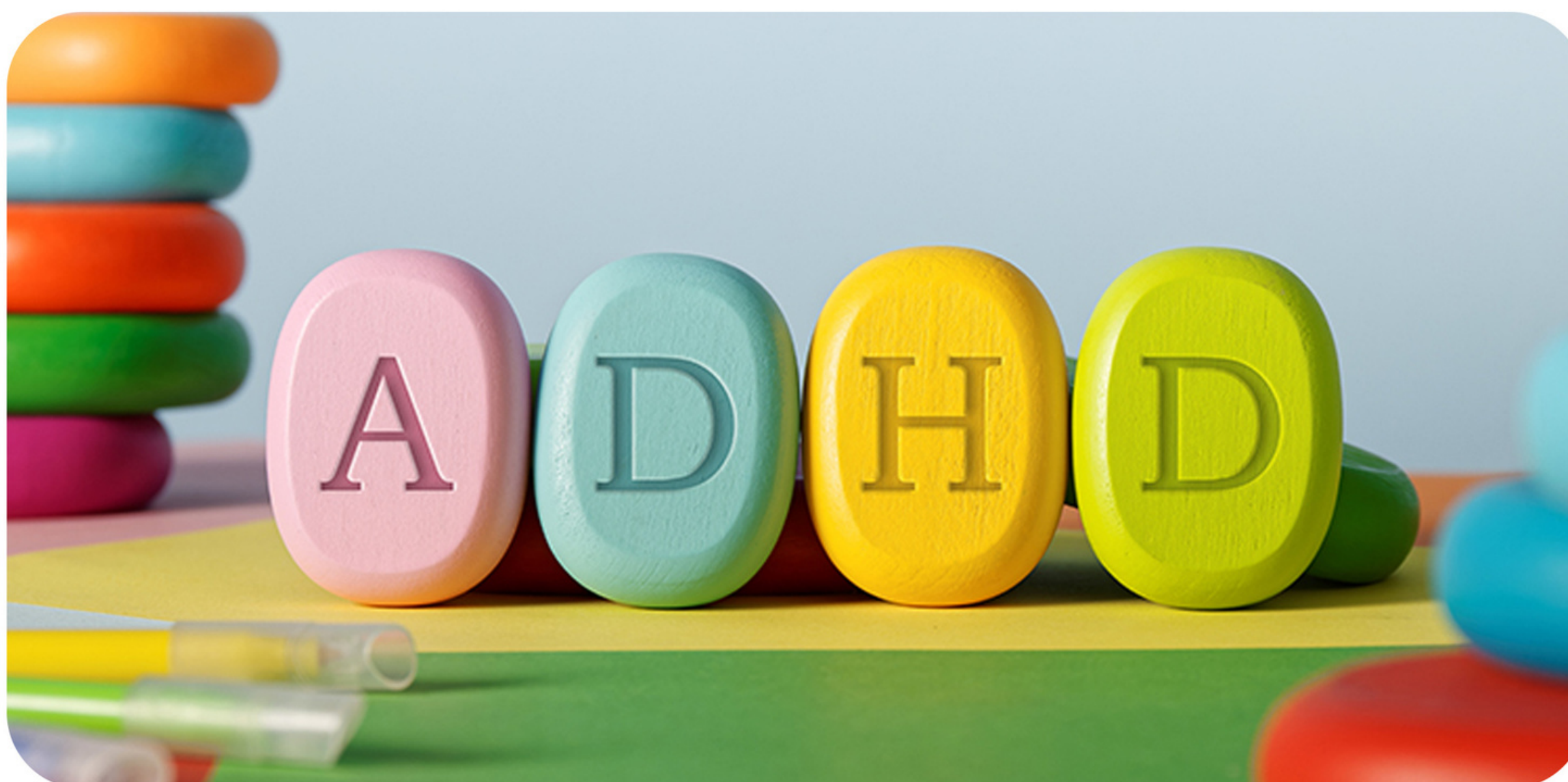
– معلم باید زمان قابل ملاحظه ی را صرف این دانش آموز کند.

– ممکن است سایر دانش آموزان در مقایسه با کلاسی که فاقد دانش آموز بیش فعال است، رفتارهای نامطلوب بیشتری از خود نشان دهند، چرا که این دانش آموز به عنوان یک عامل تسهیل کننده چنین رفتارهایی در کلاس عمل می کنند.

– به دلیل مشکل بیش فعالی که دانش آموز دارد، باعث می شود دانش آموزان دیگر به او توجه نکنند و او را مورد بی اعتنایی قرار دهند، در نتیجه گوشه گیر و منزوی می شود.

– نظارت مستمر و اصلاح رفتار این دانش آموز به یکی از فعالیت های دائمی معلم تبدیل می شود. اگر معلمی بخواهد تمام رفتار های نامطلوب این دانش آموز را اصلاح کند، تقریباً زمانی برای انجام سایر فعالیت ها برایش باقی نخواهد ماند.

– با وجود دانش آموز بیش فعال در کلاس ایجاد استاندارد های رفتاری در آن کلاس دشوار خواهد شد.

بحث و گفتگو بپردازید. ممکن است این رفتارهای دانش آموز منحصر به کلاس شما باشد.

اشتباهات متداول در رویارویی معلم با دانش آموزان بیش فعال:

متأسفانه بسیاری از همکاران به دلیل عدم آگاهی و توجه کامل باعث سرزدن رفتارها و قضاوت های نادرست در برخورد با این کودکان می شوند، که منجر به از دست رفتن نور امید در دل خانواده ها و تثبیت و تشدید رفتارها در کودک می شوند. عبارت اند از:

- استفاده مدام از تنبیه به جای تشویق و پاداش
- همواره برچسب زدن
- عجولانه قضاوت کردن و ارائه برخورد نادرست
- تحقیر در جمع دانش آموزان و سایرین
- از دست دادن شکیبایی و صبر در برخورد با دانش آموز
- همراهی کردن با سایرین در تحقیر و سرزنش کردن دانش آموز
- عدم مشورت با مشاور و روانشناس
- همراهی نکردن با دانش آموز و عدم توجه کافی در برقراری ارتباط
- ارائه اطلاعات نادرست و نامناسب به والدین دانش آموز
- و...

سخن آخر:

امید است با درپیش گرفتن نکات و آموزش درست، شما معلمان عزیز این غنچه های شاداب و سرزنده را در مسیر زندگی، سبز همراهی نمایید.

خود نشان می دهد، او را تشویق کنید.

« گاهی اوقات دانش آموزان دیگر به طور تعمّدی به یکدیگر ضربه می زنند؛ علت آن را اگر جویا شوید پاسخی نخواهید یافت. زیرا این رفتارها گذرا هستند و به مرور قابل حل می باشند. در عوض به طور غیرمستقیم سعی در اصلاح آن داشته باشید.

« از کنایه زدن، برچسب زدن، داد و فریاد کشیدن، بر سر این دانش آموزان جداً خودداری کنید.

« در انجام تکالیف به دلیل کمبود تمرکز به هیچ وجه استرس و اضطراب را به او تحمیل نکنید. بلکه با در نظر گرفتن زمان و ارائه قوانین مناسب به او اجازه حل تمرین بدهید.

« همواره با والدین دانش آموز در ارتباط باشید، و جلساتی ضمن آموزش و اصلاح شیوه های رفتاری ضمن حضور مشاور برقرار کنید.

« از تکنیک ایفای نقش استفاده کنید. در این تکنیک شما دانش آموز بیش فعال می شوید و نقش معلم را دانش آموز بر عهده می گیرد. این کار باعث تداعی رفتار و درک بهتر نسبت به قضاوت سایرین و یا خودش می شود.

« در صورت ضرورت، برنامه ی برای این دانش آموز طراحی کنید که آزادی عمل بیشتری داشته باشد.

« برای ارضا رفتارهای آن مانند: داشتن تحرک زیاد، فعالیت های حرکتی به او واگذار نمایید. مثال: با ارائه وظیفه نماینده کلاس به او، باعث جریان گرفتن تحرک، ایجاد حس خوب و موفقیت، و یاد گرفتن اصول و قوانین می شود.

« در خصوص دانش آموز با دیگر معلمان به

مشکلات آموزشی خجالتی و گوشه گیری دانش آموزان

شرح:

برای مثال: تنبیه و سرزنش بیش از حد از سوی والدین، سخت گیری های نابه جا، عدم مشارکت وی در بحث های خانوادگی، استفاده از لفظ «او بچه ای بیش نیست» و...

بازنگری:

این امر همچنین می تواند بر اثر رفتارهای نادرست معلم، در فضای کلاس باشد. مانند: تنبیه کردن، عدم واگذاری مسئولیت مانند، نمایندگی کلاس، تنبیه و تمسخر دانش آموز و... دانش آموزان خجالتی و گوشه گیر به دلیل درگیری های ذهنی و تربیتی در انتخاب و تصمیم گیری های خود دچار مشکل می شوند. آن ها نمی توانند در پیدا کردن دوست و همراه توانمند باشند و این عامل نیز، در تشدید اختلال کمک می کند.

در دوره فعالیت در مدرسه ی غیرانتفاعی، متوجه برخی از دانش آموزانی شدم که گوشه گیر و خجالتی بودند. این نکته باعث عدم داشتن اعتماد به نفس آن ها، کمبود فعالیت های درون کلاسی و جدا دانستن خود از سایر دانش آموزان کلاس می شد. متأسفانه، اگر این امر ادامه پیدا کند مشکلاتی برای دانش آموزان در آینده بوجود می آورد. مانند: عدم کسب مقام و جایگاه اجتماعی، مانع از دیده شدن در اجتماع.

استنباط:

مسبب این امر می تواند رفتارهای والدین کودک باشد. حال این رفتارها می تواند خوب و بجا باشد که شخصیتی پایدار از فرزند خود بسازد یا نابجا و نادرست که، شخصیتی ناپایدار برای او بوجود آورد.

خرده فعالیت های منتخب:

فعالیت های یک و دو می تواند کارایی بیشتری نسبت به دیگر روش های ذکر شده داشته باشد.

پیامد های اجرای این روش:

تقویت و افزایش اعتماد به نفس
پایان گوشه گیری دانش آموز و ورود به عرصه جدید از زندگی

نیاز و ویژگی مخاطبان:

دانش آموز همکاری لازم و تمرکز را حین اجرای فعالیت و امور سپرده شده داشته باشد.

منابع و رسانه های مورد نیاز:

جایزه هایی جهت تشویق دانش آموز مورد نظر

مراحل و گام های اجرای خرده فعالیت:

گام اول: مواجهه با دانش آموز دچار مشکل
گام دوم: اندیشیدن درباره این نوع ناهنجاری و گفتگو با معلم مربوطه
گام سوم: پی بردن به علل احتمالی از طریق پرسش از معلم و والدین
گام چهارم: جستجو برای یافتن راه حل از طریق منابع موجود

قضاوت و مسئله یابی:

این کودکان به دلیل این که از واکنش مثبت و مناسب فارغ هستند، در مدیریت کردن رفتارهای که از سوی اطراف شان سر میزنند، ناتوان می مانند. بنابراین می توان نتیجه گرفت، علت اصلی در شکل گیری این مشکل، رفتارها و اعمالی است که از سوی والدین رخ میدهد. "خانواده" اولین جمع اجتماعی است که یک انسان در آن قرار می گیرد. کودک در محیط خانواده همواره الگو برداری می کند و درصدد آزمون و خطا است. به والدین پیشنهاد می شود، جو آرام و مناسب در خانه فراهم آورند، و هر چه موجب فراهم گشتن تروما روحی می شود، از آن دوری نمایند.

تبیین مسئله شناسایی شده:

این مشکل علاوه بر این که دانش آموز را از پیشرفت تحصیلی باز می دارد، باعث کمبود اعتماد بنفس او نیز می شود. باید در زمان مناسب اقدام به رفع آن نمود تا دانش آموز در پایه های بالاتر به مراتب بتواند با همکلاسی ها، دوستان و سایر اطرافیان ارتباط مؤثری برقرار کند.

خرده فعالیت های پیشنهادی:

- ۱- سپردن امر نمایندگی کلاس به دانش آموز مورد نظر.
- ۲- درخواست از دانش آموز برای تعریف خاطره یا لطیفه ی برای سایرین.
- ۳- تشویق و ارائه جایزه ضمن ترغیب وی جهت شرکت در فعالیت های کلاسی.
- ۴- درخواست از دانش آموز جهت این که وقتی وارد مکانی شد بلند سلام کند.
- ۵- مشارکت دادن فرد در کار های گروهی، در کلاس و خانواده.

گام پنجم: اجازه گرفتن از معلم برای اجرای خرده فعالیت
گام ششم: طراحی مراحل چگونگی اجرای فعالیت

معیار های موفقیت برنامه قبل اجرای آن:

یک: افزایش میزان اعتماد به نفس دانش آموز

دو: تغییر در نوع رفتار و نگرش دانش آموز

بحث و نتیجه گیری و گزارش نهایی:

گوشه گیری و انزوا یکی از اختلال های روانی دانش آموزان است که با اختلال های رفتاری و اضطرابی همزیستی دارد. ممکن است با پیامدهای جدی مانند: غیبت از مدرسه، افت تحصیلی،

افسردگی همراه باشد. دانش آموزی که به دلیل گوشه گیری و خجالتی بودن در جمع به سختی حاضر شده، ناشی از ضعف شخصیتی و عدم اعتماد به نفس و خود کم بینی نمی تواند شفاهاً با دیگران ارتباط داشته باشد. به همین جهت خود را کنار کشیده و میدان بحث و گفتگو و تبادل نظر را به دیگران می سپارد و از بازگویی عقاید خود وحشت دارد. در این هنگام، باید به عنوان معلم وظیفه شناس با بکار گیری روش های پیشنهادی به دانش آموز کمک کنید تا بهتر بر این احساس خود فائق آید. چنانچه متوجه شدید که به سختی می تواند با احساس خود (گوشه گیری، انزوا) مواجه شود، از متخصص سلامت روانی کمک بگیرید.

امید است، با رعایت بهداشت روانی در جامعه و خانواده همچنین آموزش و ملزومات پیش از ازدواج، شاهد پیشرفت کودکان سرزمین مان باشیم.

روش های تدریس املا و انشا دوره ی ابتدایی

انواع انشاء: نمی توان فردی را پیدا کرد که به نوشتن، گفتن، خواندن و شنیدن نیاز نداشته باشد. «مهارت های زبانی» راه ارتباط اجتماعی است. انسان افزون بر آموزش این مهارت ها، باید بتواند به نقد و تفکر پردازد. درس املاء و انشاء ابزاری است که، فرد را برای وارد شدن به دنیای جدید و شرایط نو آماده می کند. انسان به ناچار باید آموزش ببیند، بخواند، بنویسد و به نقد و بازآفرینی پردازد.

روش های تدریس انشاء:

روش بدیعه پردازی:
توصیف اولیه
قیاس مستقیم
قیاس شخصی
قیاس تضاد
توصیف خلاق

گام اول: توصیف اولیه

در ابتدا از دانش آموزان بخواهید، با جمله های زبانی به توصیف موضوع انشاء خود پردازند و تعدادی از جمله ها را به انتخاب خود و دانش آموزان دیگر، بر روی تابلو

انشاء یعنی چه؟
آفریدن، به وجود آوردن، آغاز کردن، از خود چیزی گفتن، سخن پردازی، تحریر، آفرینش، ابداع، ایجاد، خلق...
املاء یعنی چه؟

مطلبی را تقریر کردن که دیگری بنویسد، مطلبی که معلم بگوید و شاگرد بنویسد، طریقه نوشتن کلمات، درست نوشتن. درست نویسی، دیکته و...

شبکه‌ی خورشیدی در انشا

(۱) ابتدا یک خورشید رسم کنید، و موضوع انشاء را داخل آن یادداشت کنید.

(۲) دانش آموزان با توجه به موضوع، هر کلمه‌ای که به نظرشان می‌رسد در اطراف خورشید می‌نویسند.

(۳) معلم کلمات را بازبینی می‌کند و در صورت تأیید، دانش آموز برای کلمات نوشته شده جمله بنویسد.

(۴) دانش آموز جملات نوشته شده را گروه‌بندی کند؛ یعنی جملاتی را که از لحاظ معنایی به هم نزدیک هستند، در یک گروه قرار دهد.

(۵) در مرحله پایانی گروه‌های جملات را اولویت‌بندی می‌کنند و پشت سر هم می‌نویسند.

روش‌های انشاء نویسی:

(۱) روش استفاده از کلمات (شبکه مفهومی) در این روش موضوع انشاء را بیان کنید، سپس کلماتی را با توجه به موضوع روی تخته یادداشت کنید تا دانش آموزان در نوشتن انشاء از آن‌ها استفاده کنند. دانش آموزان با توجه به کلمات داده شده جملاتی را می‌نویسند، سپس جمله‌هایی را که مرتبط با هم هستند را در یک گروه قرار می‌دهند؛ در پایان

یادداشت کنید.

مثال: بهار، پایان عمر زمستان است.

گام دوم: قیاس مستقیم

در این مرحله از دانش آموزان بخواهید که بهار را در ذهن خود به پدیده‌های گوناگون تشبیه کنند. بهترین تشبیهات را به انتخاب خود و فراگیران روی تابلو بنویسید. مثال: بهار، پتوی سبز طبیعت است.

گام سوم: قیاس شخصی (جان بخشی)

اگر جای بهار بودید چه احساسی داشتید؟ در واقع دانش آموزان باید خود را جای بهار قرار دهند و احساسات خود را بیان کنند، سپس برای آن‌ها تفهیم نمایید، این عمل "جان بخشیدن به اشیا است".

مثال: من با آمدنم زمین را سرسبز می‌کنم.

گام چهارم: قیاس تضاد

در این گام از دانش آموزان بخواهید، جملات گذشته را مرور کنند، واژه‌های متضاد را بیابند و با ترکیب کردن آن‌ها جمله بسازند. مثال: غنچه‌های خفته با آمدن بهار بیدار می‌شوند.

گام پنجم: توصیف خلاق

دانش آموزان را به موضوع انشاء که "بهار" است برمی‌گردانید و از آن‌ها بخواهید با استفاده از جملاتی که بر روی تابلو نوشته شده است، موضوع را در قالب یک متن توصیفی، داستان، خاطره و ... بیان کنند. لازم نیست از همه جملات در انشاء خود استفاده کنند. همچنین نوشتن متن می‌تواند فردی یا گروهی باشد.

تذکر: بهتر است انشاء در کلاس نوشته شود و به عنوان تکلیف منزل داده نشود.

آن‌ها را مرتب می‌کنند.

۲) روش مشارکتی

موضوعی به دانش‌آموزان ارائه شود و هر کدام از بچه‌ها به نوبت در مورد آن فرضی می‌زنند. البته چند دقیقه فرصت فکر کردن به بچه‌ها بدهید. مطالب بچه‌ها را روی تابلو بنویسید و به کمک دانش‌آموزان جملات روی تابلو را پس و پیش کنید تا به صورت یک انشاء کامل درآید.

۳) قصه ناتمام

قصه یا انشاء ناتمام را در اختیار شاگردان قرار دهید تا آن‌ها به صورت انفرادی یا به صورت گروهی، با هم فکری هم‌انشاء را تمام کنند. اگر کار بصورت گروهی اجرا شود، گروه‌های ۲ یا ۳ نفره مناسب هستند و بهتر است برای بهترین انشاء یا داستان، امتیاز در نظر گرفته شود.

۴) مرتب کردن انشاء یا داستان

قصه یا انشایی را که ترتیب حوادث آن به هم ریخته است، در اختیار دانش‌آموزان قرار دهید. بچه‌ها توالی جملات و حوادث را درست کنند و با شماره گذاری و رونویسی مجدد، آن را بصورت یک انشاء یا داستان در آورند. برای پرورش خلاقیت، می‌توان انتخاب نام قصه را برعهده خود آن‌ها گذاشت.

۵) روش داستان تصویری

در این روش که شبیه به همان نوشتن جمله برای تصاویر سریالی است کتاب داستان ۳ یا ۴ صفحه ای همراه با تصاویر آن در اختیار دانش‌آموزان قرار می‌گیرد تا آنها با توجه به

تصاویر جملاتی را بنویسند و در پایان هم اسم داستان را خودشان انتخاب کنند.

۶) روش تداعی و شاخه بندی

از دانش‌آموزان بخواهید، تمام کلماتی را که در مورد یک موضوع به ذهن‌شان می‌رسد؛ بیان کنند. این کلمات براساس نزدیکی به یکدیگر در چند شاخه روی تخته سیاه نوشته شود. حال می‌توان از دانش‌آموزان خواست، با توجه به کلمات موجود انشاء خود را بنویسند. این روش فعالیت تخیلی فکر را صورت می‌بخشد. یکی از مشکل‌ترین مراحل انشاء نویسی، به جریان انداختن فکر در باب یافتن موضوع است.

۷) روش جدول کلمات پراکنده

ابتدا جدولی با ستون‌های عمودی و افقی تهیه کرده و از دانش‌آموزان بخواهید تعدادی کلمه که ارتباطی با یکدیگر ندارند، بیان کنند. پس از گنجاندن لغات در جدول، از هر دانش‌آموز بخواهید با کلمات یک ردیف یا یک ستون، جمله‌ای بنویسند. در آخر از هر گروه بخواهید متنی بنویسند که در آن جمله‌ها را مورد استفاده قرار دهند.

انشاء تخیلی

یکی از پرطرفدارترین روش در میان دانش آموزان است.

روش اجرا:

– موضوع را مشخص کنید. به عنوان مثال: سفر خیالی

– از دانش آموزان بخواهید چشمان خود را ببندند.

– به عنوان نویسنده در کنار دانش آموزان بنشینید.

– از دانش آموزان بخواهید همه سفر بر سفینه فضایی خیالی، مشاهدات خود را به خاطر بسپارند.

– در هر مرحله به صورت پراکنده از هر دانش آموز بخواهید آن چه را در خیال خود می بینند، بازگو کنند. سپس به سرعت یادداشت کنید.

نکته بسیار مهم: باید به دقت بدون ذکر نام، از تمام دانش آموزان در این انشاء استفاده کنید. می توان برای جذاب تر کردن انشاء از صداهای مختلف مانند: باز و بسته کردن در کلاس، بالا و پایین کردن پرده، کنار زدن پرده، جا به جایی میز، باز و بسته کردن پنجره و... استفاده کنید. در پایان، دانش آموزان چشمان خود را باز کرده و انشاء آن ها را بخوانید.

روش تدریس املاء

مشکلات دیکته نویسی

دانش آموزان زیادی وجود دارند که در درس دیکته دچار مشکل هستند و به نسبت تعداد غلط هایی که مرتکب می شوند نمرات کمتری دریافت می کنند.

راه هایی که اکثر والدین و معلمان بکار می گیرند عبارتند از:

۱ – دادن پند و اندرز به کودک

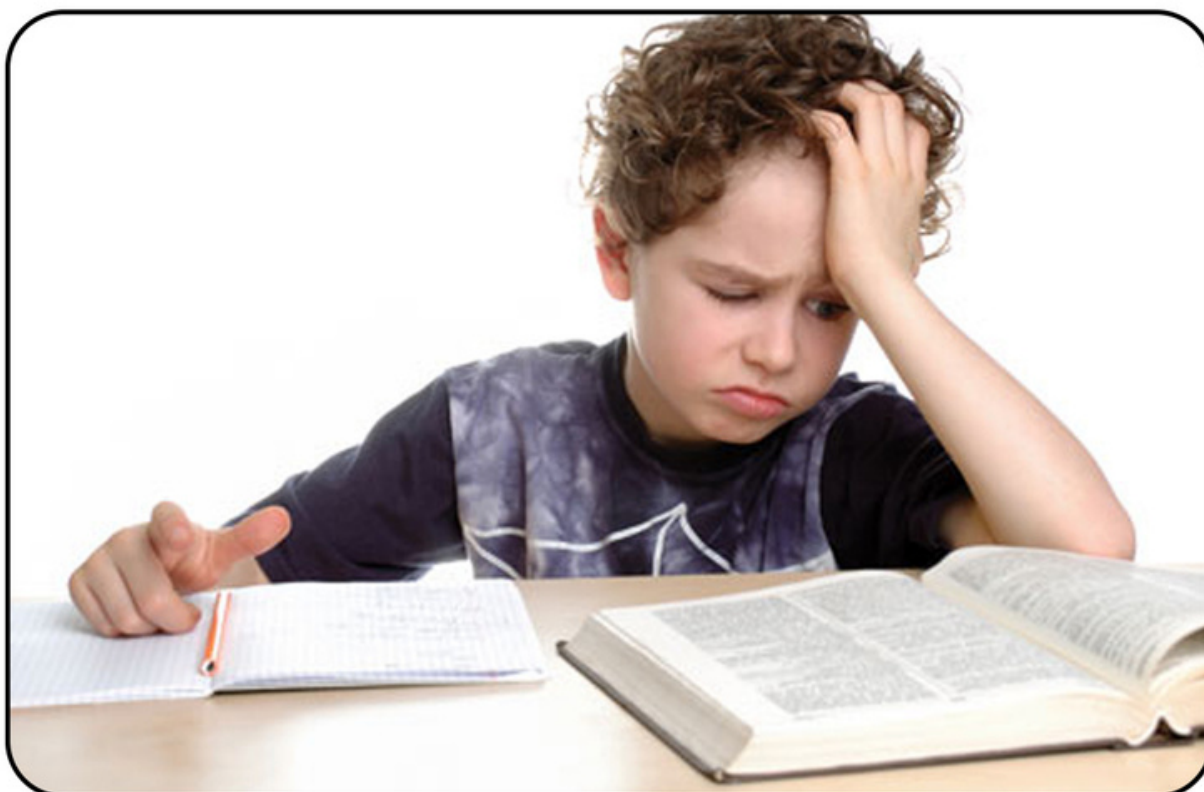
۲ – تحقیر و سرزنش کردن کودک

۳ – انتقاد از روش معلم

۴ – افزایش میزان تکالیف خانه و مدرسه

۵ – نوشتن شکل صحیح کلمه با رنگ قرمز

۶ – تکرار نوشتن شکل صحیح کلمه

عمده اشکالات دیکته نویسی در دانش آموزان:

الف) حافظه دیداری

ب) حافظه شنیداری

ج) حساسیت شنیداری

د) آموزشی

ر) دقت

س) نارسا نویسی

ش) وارونه نویسی و قرینه نویسی

ی) حافظه توالی دیداری.

الف) حافظه دیداری

مانند: ستل، سطل / منزور، منظور / هیله،

حیله / اسحاب، اصحاب

علت عمده این غلط ها، ضعف حافظه دیداری است. دانش آموز به خوبی قادر نیست تصویر حرف مورد نظر را در کلمه به خاطر آورد.

راهکار تقویت حافظه دیداری:

۱ – نشان دادن دو تصویر به دانش آموز

و سپس مخفی کردن و بیان کردن آن به وسیله دانش آموز.

د) حافظه توالی دیداری

مادر/ مادر / ردخت درخت / آرزو آرزو / دادر دارد / مودر مورد

راهکار تقویت حافظه توالی دیداری:

۱ - سه یا چهار نفر را به دانش آموز معرفی کنید، سپس وی باید به ترتیب آن ها را نشان دهد.

۲ - انجام حرکات بدنی جلوی دانش آموز و تکرار آن توسط دانش آموز.

۳ - نشان دادن کارت که ۲ یا ۳ حرف روی آن نوشته به دانش آموز، مخفی کردن کارت و نام بردن حروف توسط دانش آموز به ترتیب از راست به چپ.

۴ - نوشتن ۳ کلمه روی کارت و بیان آن ها به ترتیب بعد از مخفی کردن.

ر) نارسا نویسی

بد خط نوشتن، کوچک و بزرگ گذاشتن دندانها و...

در بحث نارسا نویسی این موارد باید در نظر گرفته شود:

۱ - طریقه صحیح به دست گرفتن مداد

۲ - طریقه صحیح نشستن کودک روی صندلی و رعایت ارتفاع میز و صندلی با قد کودک

۳ - هماهنگی چشم و دست

۴ - تقویت عضلات

مرحله بعد می توان تعداد تصاویر را بیشتر کرد.

۲ - نشان دادن تصویر و مخفی کردن، دریافت بیان جزئیات توسط دانش آموز.

۳ - بیرون رفتن از کلاس و جابجا کردن شاگردان، پرسش تغییرات انجام شده.

۴ - نوشتن واژه های مشکل بر روی کارت، نشان دادن و مخفی کردن. بیان آن ها به وسیله دانش آموز.

۵ - استفاده از بازی دومینو.

ب) حافظه شنیداری

مانند: جا انداختن کلمات یا حروف

۱ - بیان سه کلمه به کودک و بازگو کردن آن ها توسط دانش آموز.

۲ - بیان جمله به کودک، درخواست تکرار کلمه. به مرور تعداد جملات را افزایش دهید.

۳ - با استفاده از کلمات، جمله ی را بیان کنند.

ج) حساسیت شنیداری

مانند: زمبور، زنبور / آمدن، آمدند / دیبار، دیوار /

صب، صبح / بشقاب، بشقاب

کودک در شنیدن صداها حساس نیست.

برای ترمیم، این فعالیت ها را می توان انجام داد:

۱ - ساختن چند وسیله صدا ساز توسط معلم، دانش آموز

۲ - ضبط صداهای مختلف حیوانات و گوش دادن دانش آموز و تشخیص صدا.

۳ - ضبط صداهای خنده، گریه، سرفه، برخورد توپ به زمین، صدای باران و...

۴ - تشخیص نت های موسیقی.

۵ - استفاده از صدای معمول در دیکته و تکرار جمله یا واژه.

۶ - گوش دادن به صدای رادیویی بسیار کم

روش تدریس املاء آموزشی

س) آموزشی

شوده ام شده ام / خراک خوراک / کتابه من / اصحاب / خاهر خواهر

برای درمان این گونه اشکالات می توان:

۱ - آموزش مجدد این کلمات برای دانش آموزان

کدام اه اصحاب نامه نام خانه مداد حسن

استثناء خوراک خوش خواهر خواب از طریق داستان و...

ش) دقت:

صبیح صحیح / داسبتان داستان / گردش گردش / بنزار بیزار

راهکار پرورش دقت :

۱ - نشان دادن دو تصویر مشابه و بیان کردن دو یا چند اختلاف جزئی توسط دانش آموز

۲ - نوشتن کلمات روی کارت و جا انداختن حرف یا دندانه و یا نقطه و تشخیص توسط دانش آموز.

املاء به صورت گروهی:

دانش آموزان به گروه های ۳ ۲ - نفری تقسیم شوند. از هر گروه خواسته شود متن املایی تهیه نمایند. از متن هر گروه قسمت هایی را انتخاب کرده به صورت یک متن پیوسته دیکته شود تا بچه ها بنویسند. متناسب با آنچه که بچه ها نوشته اند، امتیاز حاصل هر گروه را اعلام کنید. در این نوع املاء نویسنده متن در هر گروه، دانش آموز ضعیف آن گروه می باشد.

کامل کردن جمله ها برای تقویت املا:

چند جمله روی تابلو نوشته شود به طوری که، در جمله جای یک کلمه خالی بماند. سپس در پایین تابلو تعدادی کلمه از جمله کلمه مورد نظر قرار گیرد.

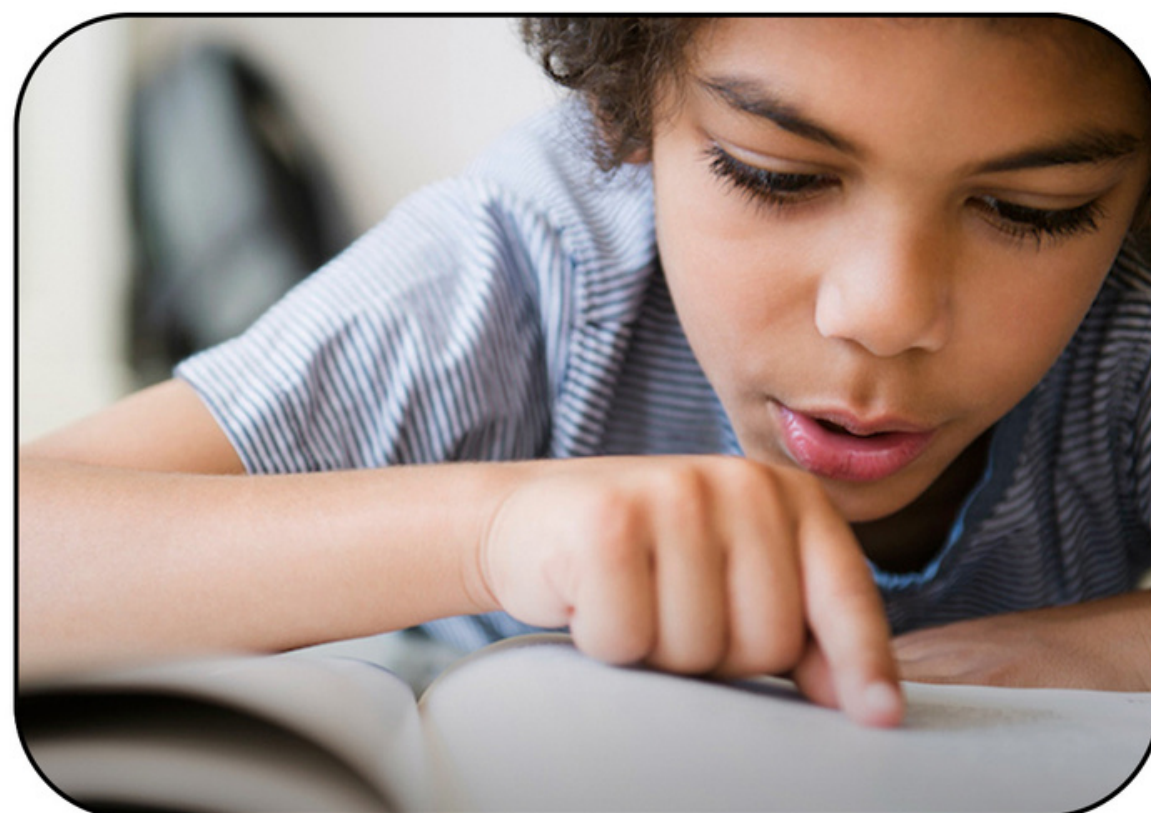
متضاد و مترادف و هم خانواده آن نوشته شود، سپس دانش آموزان، گروهی کلمه مناسب را در جای خالی قرار دهند. در پایان، جمله ها را با صدای بلند بخوانید.

کامل کردن املا با کمک حافظه:

املایی به صورت متن تهیه شود و حدود ۲۰ کلمه را که ارزش املایی دارند، به صورت جای خالی در متن، در نظر گیرید. سپس دانش آموزان با استفاده از آنچه که آموخته اند کلمه ها را در جای خالی جایگزین می نمایند.

املای جمله نویسی:

در این روش، ۲۰ کلمه از متن درس انتخاب، سپس بر روی تابلو کلاس نوشته شود. از بچه ها بخواهید با هر کدام از کلمه ها در دفتر خود جمله بسازند. پس از تصحیح املاء دانش آموزان با انتخاب خود چند نفر جملات خود را برای دانش آموزان دیگر بخوانند.

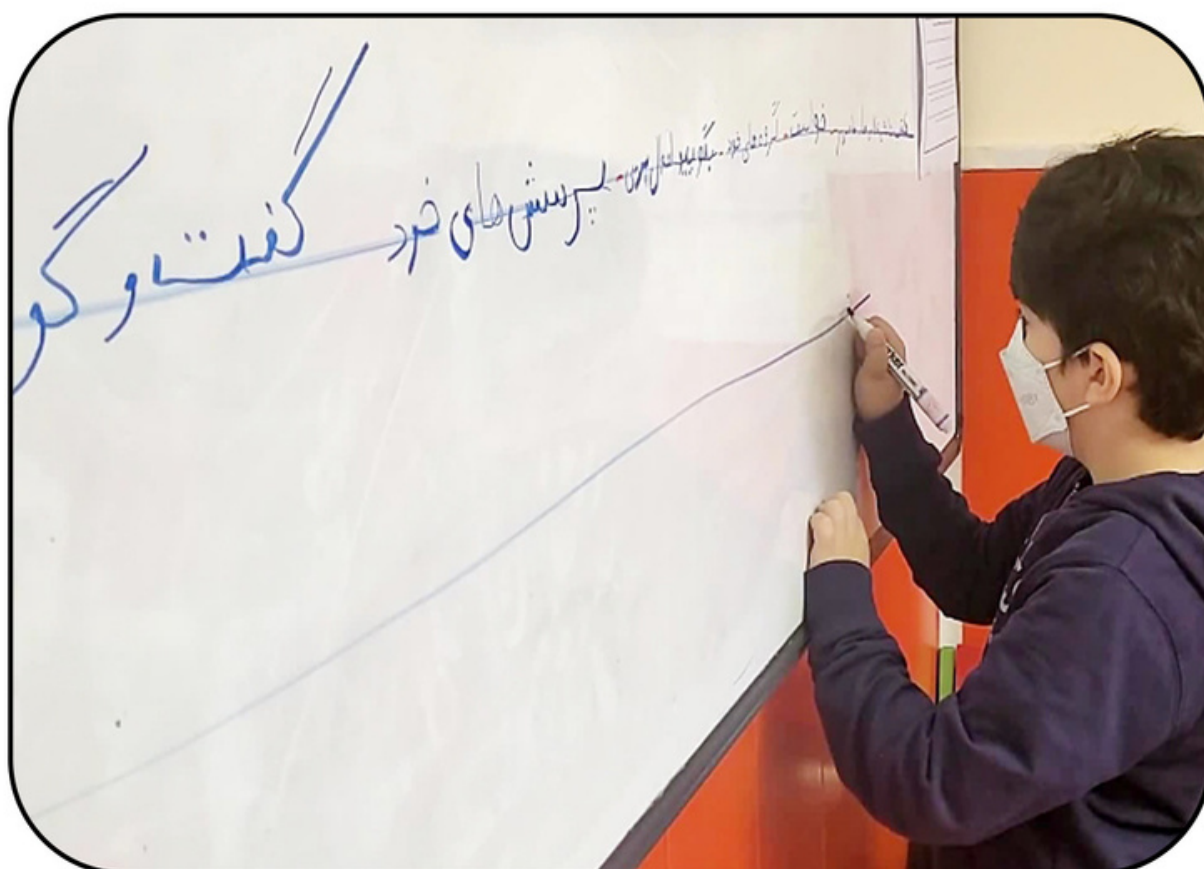

قرائت املاء توسط دانش آموزان ضعیف:

متن املایی را به دانش آموزی که از قبل انتخاب شده بدهید و برای او یک یا دو روز مهلت تعیین کنید، تا متن را مرور نماید و روزی که املاء دارند، آن متن را برای بچه های دیگر بخواند و دیگران بنویسند.

املای پای تخته ای:

از دانش آموزی خواسته شود پای تابلو بیاید سپس، متنی را قرائت نماید که دانش آموز روی تابلو بنویسد. همزمان دانش آموزان دیگر مطالب املاء را در دفتر نوشته و اگر نوشتن درست کلمه ای را نمی دانند از روی تابلو بنویسند.

املای بی صدا:

سبب تقویت هوش دیداری دانش آموزان می گردد. بچه ها باید ابتدا خوب به لب ها و حرکات صورت نگاه کنند سپس، کلمه یا جمله ی ادا شده توسط آموزگار را بنویسند. در حقیقت معلم مانند کسی است که برای افراد ناشنوا املاء می گوید.

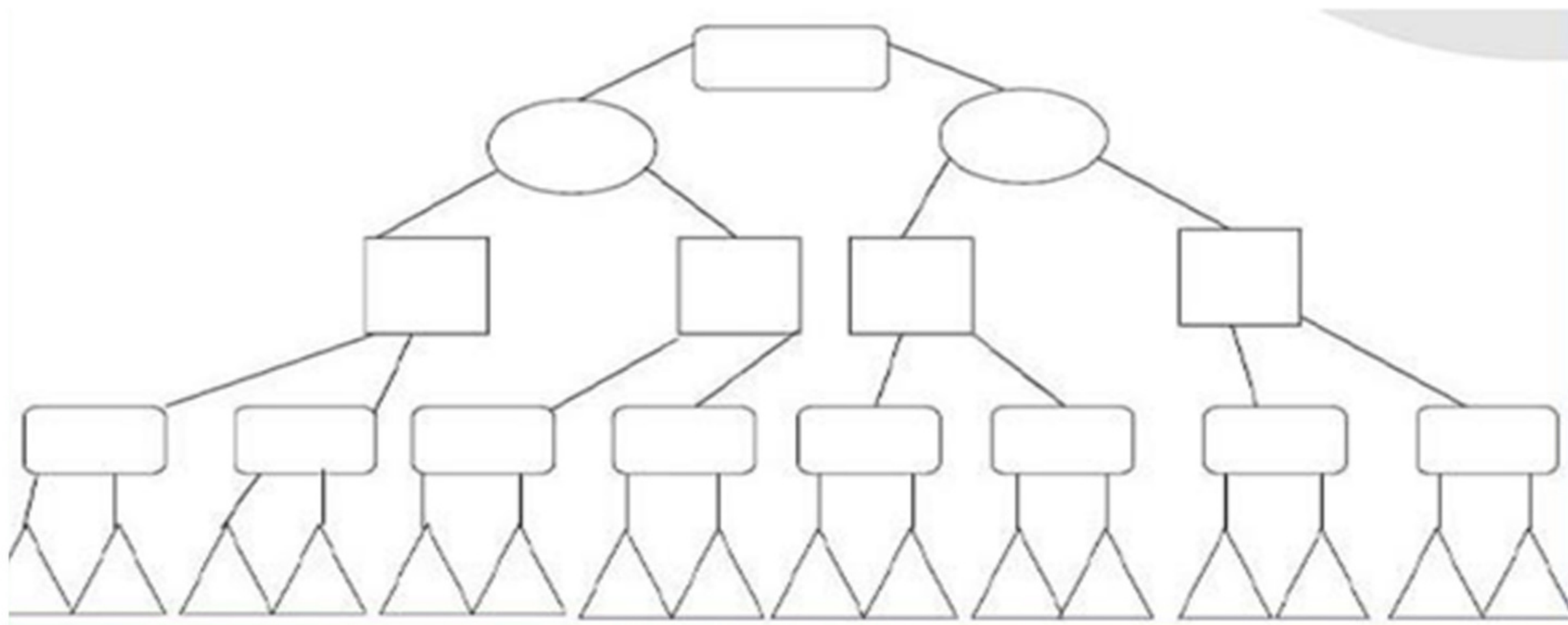
البته بهتر است معلم همان طور که بی صدا املاء می گوید در فضا نیز، با انگشتان دست بنویسد تا بچه ها با نگاه به آن، کلمه ها را یادداشت نمایند.

مسابقه املاء نویسی:

(از طریق نوشتن کلمه های هم خانواده، متضاد، مترادف و جمله نویسی)
۲۰ کلمه از درس انتخاب و از بچه ها خواسته بخواهید برای ۵ کلمه هم خانواده، ۵ کلمه متضاد، ۵ کلمه مترادف و با ۵ کلمه جمله نویسی نمایند.

املاء خوشه ای:

در این نوع املاء یک کلمه را پای تابلو بنویسید سپس از بچه ها بخواهید، کلمات مرتبط به آن را بنویسند.

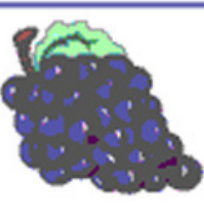
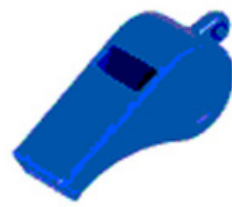

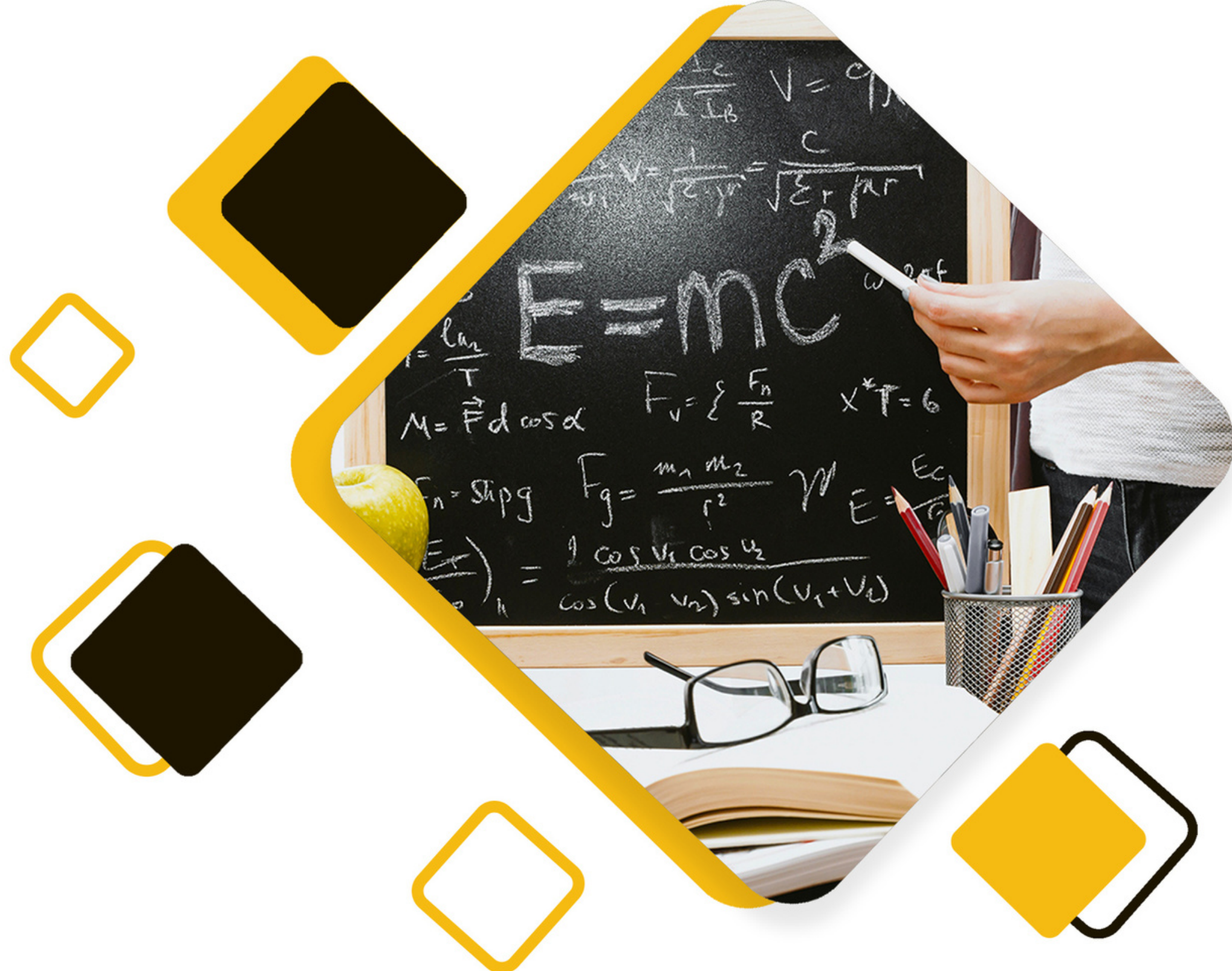
املاي تصویری:

کلمات مهم درس را پای تخته نوشته و به دانش آموزان چند دقیقه فرصت دهید تا کلمات را به خاطر بسپارند، سپس تخته را پاک کرده و از آن ها بخواهید کلماتی را که به یاد دارند بر روی برگه یادداشت کنند. این املاء باعث تقویت حافظه دیداری دانش آموزان می شود.

همانطور که در روش تدریس تاکید کردیم، تنوع در تدریس تاثیر بسیار بالایی در یادگیری دانش آموزان دارد و لذت و شوق بیشتری در کلاس ایجاد می شود.

اسم هر تصویر را زیر آن بنویس.

			
.....			
			
.....			
			
.....			
			
.....			

روش تدریس

دانش آموزان صورت میپذیرد. هدف تدریس، تسهیل یادگیری در دانش آموزان است.

ویژگی های تدریس:

- ۱) وجود اهداف از قبل تعیین شده
 - ۲) تعامل بین مدرس و یادگیرنده
 - ۳) استفاده از ابزارها و هر آن چیزی که برای یادگیری بهتر دانش آموزان مورد استفاده قرار میگیرد.
- برای عملکرد بهتر ویژگی ها، ترجیح است از روش «ماینند مپ» استفاده نمایید. میبایست یک نقشه کلی رسم نمایید و با مشخص کردن اهداف، طبق آن مسیر خود را طی کنید.

در یک پژوهش چند سال اخیر، شش مدرسه را در نظر گرفته بودند. آن ها را به سه گروه دو مدرسه ای تقسیم کردند. از معلمان آن مدارس خواستند که درس علوم را تدریس کنند. یک گروه با دو روش تدریس، گروه دیگر با چهار روش و گروه آخر با شش روش، تدریس خود را انجام بدهند. نتیجه ی پژوهش حاکی از این است، در گروه اول بازدهی یادگیری در دانش آموزان ۴۶ درصد بود. گروه دوم بازدهی بیش از ۵۰ درصد و در گروه سوم از ۷۰ درصد بیشتر شد. از این پژوهش دست می یابیم، هر چه روش تدریس متنوع تر، بازدهی یادگیری در دانش آموزان نیز بیشتر خواهد بود. حال می خواهیم تعریفی از تدریس داشته باشیم:

تدریس، مجموعه ای از فعالیت های آموزشی که معلم در کلاس درس با حضور و تعامل

(۱) مدیریت محتوا و ارائه محتوا:

آموزش دادن به دانش آموز دختر با آموزش دانش آموز پسر فرق می‌کند. دختران در محتوای درسی به جنبه‌ی احساسی شما توجه می‌کنند. اما، پسران به جنبه‌ی قهرمانی و غرور. پسران گاهی در درس ریاضی سریع‌تر موفق می‌شوند ولی دختران به عینیت بیشتری نیاز دارند.

پسران زمانی که به سن بلوغ می‌رسند، میل به یادگیری در آن‌ها کاهش می‌یابد و مایلند خودشان یاد بگیرند و همواره به دنبال کسب قدرت و رقابت هستند.

اگر در جمع به دختران بی‌توجهی شود، یادگیری آن‌ها مختل می‌شود. به همین دلیل در تدریس گروهی موفق‌تر هستند.

دختران گاهی در تدریس به حرکت نیاز ندارند و صحبت کردن برای آن‌ها کافی است. اما پسران برعکس، به فعالیت و حرکت بیشتری نیاز دارند.

(۲) مدیریت رابطه‌ها:

بسیاری از معلمان معتقدند، باید با دانش آموز دوست شد اما، از این موضوع آگاه نیستند که، دوست شدن برای دانش آموز به معنای از دست رفتن حد و مرز و حرمت بین دوستان است. یک عبارتی وجود دارد که می‌گوید: تسقط الآداب بین الاحباب؛ در میان دوستان ادب از بین می‌رود.

بنابراین، معلم نباید خود را دوست دانش آموز بداند و حد و مرزها را رعایت نماید.

(۳) مدیریت قوانین کلاس:

روزی پادشاهی در شب زمستانی در جنگ با دشمن خود شکست خورد. به دنبال پناهگاهی بود که شب خود را سپری کند. چادر صحرا نشینی را پیدا می‌کند. وارد آن می‌شود و به صحرا نشین می‌گوید: من پادشاه این مملکت هستم به تو دستور می‌دهم که امشب اینجا بمانم. صحرا نشین به ریخت و قیافه‌ی پادشاه نگاه می‌کند و به او می‌گوید: به تو نمی‌آید که پادشاه باشی اما اشکالی ندارد، امشب اینجا بمان.

هنگام خواب صحرا نشین رفت و دو پشم گوسفند آورد و یکی را به پادشاه داد. پادشاه با عصبانیت فریاد زد: ای مرد من پادشاهم این چیست که به من می‌دهی، برو و برایم پتویی نرم بیاور!

صحرا نشین با بی‌خیالی به او گفت: من فقط همین را دارم و رفت در سر جای خود خوابید. پادشاه خواست بخوابد اما از شدت سرما نتوانست. دوباره فریاد زد:

اولاً، مخاطب منفعت سنج است و اگر بداند که موضوع برای او اهمیت دارد، گوش فرا می دهد.

ثانیاً، باید یکسان سازی ادراک اتفاق بیفتد. روزی در یک اتاق تاریک فیلی قرار داده بودند و افراد را به ترتیب وارد اتاق می کردند. هنگام خروج از آن ها می پرسیدند که در اتاق چه چیزی قرار داشت. فردی به دم فیل دست زده بود و گفت: من مار بزرگی را دیده ام. فردی دیگر پای فیل را لمس کرده بود و گفت: من یک ستون بزرگی را دیده ام!

اگر می خواهید تفسیر ها متفاوت نباشد، دقیقاً بگویید در رابطه با چه چیزی صحبت می کنید.

4) مدیریت انگیزه ها:

یکی از جدید ترین راهکار های ایجاد انگیزه این است معلم، ابتدا نیاز های دانش آموزان خود را بشناسد و در صدد برطرف کردن آن ها باشد.

ای مرد برو برایم چیز گرم تر بیاور من از شدت سرما خوابم نمی برد. صحرا نشین دوباره نگاهی به پادشاه انداخت و گفت: من چیز دیگری ندارم، اگر می خواهی پالون خر را برایت بیاورم و خود را با آن گرم کن!

پادشاه با عصبانیت فریاد زد: چگونه جرأت می کنی اینگونه با من سخن بگویی؟!

پادشاه خواست بخوابد اما باز نتوانست و این بار وقتی صحرا نشین را صدا زد، به او گفت: آن چیزی که می گویی را بیاور اما اسم آن را نیاور!

در کلاس درس نیز معلم نباید اسم قوانین را بطور مستقیم به بچه ها بگوید. می بایست با استفاده از "بازی" از دانش آموزان معنای یک کلاس خوب و ویژگی های آن را دریابد. در این صورت به طور غیر مستقیم قانون ایجاد می شود.

آیا لازم است برای تدریس مطرح شود، راجع به چه چیزی صحبت می کنیم؟ بله لازم است.

چرا؟

بدانید دانش آموز چه میزان درس یاد دارد، تا کجا یاد دارد و...

از طریق ارزشیابی آغازین یا ارزشیابی تشخیصی به این موضوع دست یابید.

جلب توجه؛ تکنیک تعجب + تناسب + اتصال آن کاری که برای جلب توجه انجام می دهید، باید تعجب دانش آموزان را برانگیزد، متناسب با دانش آموز باشد و با درس اتصال داشته باشد.

—سوال چالش انگیز بپرسید.

—خاطره ی شخصی یا داستان تعریف کنید.

تکنیک ایستگاه؛ ایستگاه جمع بندی.

کلاس را تشبیه به یک قطاری کنید که هر اتاقش شامل یک چیز می باشد. وقتی قطار در ایستگاه های مختلفی توقف کند در بین آن شما جمع بندی داشته باشید. به عبارت دیگر، پس از بیست دقیقه تدریس مکث و جمع بندی کنید.

تغییر کانال ارتباطی؛ اگر پنج دقیقه صحبت می کنید، پنج دقیقه بعدی را فایل صوتی بگذارید یا از تصاویر استفاده کنید. فیلم پخش کنید یا از ابزار استفاده کنید و...

کلام آخر:

معلمی موفق است که، با انواع روش تدریس آشنا و آگاه باشد. او با استفاده از ترفند های مختلف و متنوع کمتر عصبانی می شود، دیرتر پیر می شود، بیشتر لذت می برد و مدیریت کلاس خوبی دارد. در نتیجه، ارتباط درست و لذت بخش با دانش آموزان ایجاد می شود.

ویلیام گلاسر نیاز های افراد را به پنج قسمت تقسیم می کند:

نیاز به قدرت: دانش آموز دوست دارد به او مسئولیت واگذار شود. مخصوصاً دانش آموزان پسر.

مثلاً به دانش آموز بگویید، تو مسئول در هستی و باز و بسته شدن در بر عهده ی توست!

۱) نیاز به تعلق: انسان ها دوست دارند یک جا پذیرفته شوند و مانع سرکوب خود باشند.

مثال: تو برای این کلاس خیلی مفیدی، می توانی موفقیت های بزرگی را کسب کنی.

۲) نیاز به آزادی: به دانش آموز آزادی بدهید. دانش آموز نباید برای آب خوردن یا مداد تراش کردن اجازه بگیرد.

۳) نیاز به بقا: مانند: نیاز به مسکن، خوراک، پوشاک و...

۴) نیاز به تفریح و بازی: در میان تدریس با بچه ها بازی کنید و به آن ها زنگ تفریح بدهید.

یادگیری

یادگیری یعنی: ایجاد برقراری ارتباط. پیامی ارسال شود و به تناسب آن بازخورد مفید ارائه گردد.

اولین گام برای ایجاد ارتباط "آمادگی" است.

۱) آمادگی جسمی

۲) آمادگی روحی

۳) آمادگی روانی

۴) آمادگی ذهنی

لازمه، تدریس مناسب "شروع خوب" است.

قدرتمند وارد شوید: در زدن، صاف ایستادن، سلام و احوال پرسی کردن، ظاهر خوب داشتن، ارتباط چشمی و...

نقطه ی شروع تدریس را مشخص کنید. باید

واسطه های آموزشی

واسطه های آموزشی شامل چه موضوعاتی می باشند؟

تکنیک ها، مواد، بازی، ابزار (۱) موسیقی:

گاهی اوقات دانش آموزان در حفظ شعر بی رغبتی از خود نشان می دهند. می توانید با توجه به شعر ریتم پیدا کنید و با اجازه از مدیر مدرسه در کلاس برگزار کنید. این کار باعث می شود دانش آموزان به حفظ شعر علاقه مند شوند. موسیقی در شنیدن، گوش دادن، دقت کردن، دانش آموزان تاثیر بسیاری دارد و کلاسی شاد و مفرح تشکیل می شود. از موسیقی میتوان برای هر درسی استفاده کرد.

مثال: دانش آموزانی که در حفظ شعر ضعیف هستند با ساخت یک نوع موسیقی آن ها را در حفظ شعر یاری کنید. در سایت saz98.ir می توانید ریتم های رایگان دانلود کنید.

برای ارتباط بهتر بزرگسالان، مربی و والدین با دنیای کودکان، نیاز است از یکسری واسطه های آموزشی استفاده کنیم. در واقع هر آن چیزی که ما را به دنیای کودکان نزدیک کند، واسطه محسوب می شود.

برای آشنایی با واسطه های آموزشی می توانیم این مثال را بزنیم: در عید نوروز ما در مسافرت هستیم و در روز هفتم ممکن است که بگوییم چه زود روز هفتم رسید و زمان زود گذشت، در برابرش شاید جایی نرویم و در روز هفتم فروردین بگوییم که چقدر روزها به سختی می گذرد، ای کاش که تعطیلات نوروز به زودی تمام شود. کلاس درس هم اینگونه است، گاهی ممکن است بخاطر عالی بودن کلاس، ما احساس کنیم که زمان بسیار زود گذشت و گاهی بخاطر اینکه کلاس خوب نیست احساس می کنیم که زمان به کندی می گذرد در واقع، زمان مهم است.

۲) فن بیان:

معلم نباید خودش را وابسته کتاب کند، گاهی لازم است از کتاب خارج شود. برای ایجاد انگیزه از داستان استفاده نماید. لحن معلم، سرعت بیان و درجه صدا در طول تدریس بسیار مهم است؛ برای جلب توجه دانش آموزان گاه صدا باید بالا برده شود و گاهی نیز صدا معمول باشد.

نکات قابل توجه در فن بیان:

- گاهی اوقات لحن کودکانه داشته باشید.
- در هر قسمت از تدریس جمع بندی داشته باشید.
- در جمع با دانش آموزان رسمی و محترمانه و در تنهایی با آن ها دوستانه حرف بزنید.
- در طول تدریس گاهی برای چند ثانیه سکوت کنید. اگر معلم کلاس اول هستید، سعی کنید تمام موارد را در کلمات برای دانش آموزان بیان کنید و به آن ها جهت فهم و درک بهتر توضیح دهید.
- از حرکات تکراری و یکسان استفاده نکنید؛ مثلا: گاهی بنشینید، در کنار تخته یا در کلاس بایستید، بنویسید، در وسط کلاس قدم بزنید و...

دسته بندی فن بیان شامل:

۱) گنجینه ی لغات:

گنجینه لغات یک معلم باید به اندازه کافی باشد و روان صحبت کند. لحن معلم برای دانش آموزان بستگی به مناطق تحصیل دارد و حتی از مدرسه به مدرسه و پایه به پایه دیگر متفاوت است. با سنجش دانش آموز می توان دریافت، با چه لحنی صحبت کرد. هر چه بیشتر اطلاعات داشته باشید، مطالعه کنید، در پی تحقیق و پژوهش باشید، گنجینه لغات در ذهن شما افزایش می یابد. گستره ی گنجینه لغات در سخن گفتن شما را همراهی می کند، استرس را محدود تر و میزان اعتماد به نفس را افزایش می دهد.

۲) سرعت بیان: سرعت سخنرانی نه تند باشد نه کند؛ به عبارتی می بایست به گونه ای ادا شود که موجب درک بهتر و توجه اطرافیان شود. تن و حرارت صدا، در زمان های مختلف کلاس باید متفاوت باشد تا دانش آموز احساس کسلی و خستگی نکند.

۳) جمع بندی کوچک هر قسمت: در میان سخن تان مکث کنید که صحبت های قبلی جمع بندی شود.

۴) عدم حرکت یکسان: هنگامی که در حال صحبت هستید حرکات متفاوتی داشته باشید. گاهی در سر جای خود بنشینید، در میان نیمکت های دانش آموزان قدم بزنید و گاهی ایستاده سخن بگویید.

۵) استفاده از زبان بدن، چشم، لبخند و ...: در حین صحبت حرکات بدن و زبان بدن همچنین حرکات چشم بسیار اثر گذار است.

۶) لحن کودکانه:

در مدارس ابتدایی، استفاده از لحن کودکانه موجب دلگرمی و بازی و استقبال کودکان می شود.

۷) صحبت رسمی در جمع، دوستانه در فردی: می‌توانید دانش آموز را با عنوان نام خانوادگی صدا کنید. همزمان، دانش آموز احساس میکند حریم خصوصی اش محفوظ است، همچنین به ایجاد صمیمیت دوستانه هم کمک می کند. دانش آموزان از اینکه به آن ها احترام گذاشته می شود خوششان می آید و اعتماد به نفس می گیرند مثلاً: برای صدا زدن از عناوین، دختر زیبا، پسر قشنگم استفاده کنید.

۸) داستانی صحبت کردن مفاهیم: در بیان بعضی درس ها می توانید بصورت داستان بیان کنید، تا موضوع قابل درک باشد.

۹) سکوت نوعی سخن است: در بین کلام گاهی لازم است سکوت باشد تا اهمیت موضوع روشن شود.

۱۰) همه ی حرف ها در کلمات بیان شوند: حرف ها و صحبت هایی که دارید، در قالب کلمه بیاورید.

۱۱) شنونده حرفه ای باشید: خوب گوش کردن نوعی هنر است. گاهی لازم است به صحبت های دانش آموزان با حوصله گوش فرا دهید.

۳) لباس:

لباس در کلاس از اهمیت بالایی برخوردار است. با ورود معلم به کلاس اولین نکته ای که در نظر دانش آموز می آید نوع "پوشش معلم" است. معلم با توجه به موضوع درس میتواند با شگرد های مختلف لباس خود را عوض کند و توجه

- لازم نیست هرروز عروسک را به کلاس بیاورید. زمان خاص و مناسب در نظر بگیرید.
- از گم شدن متن اصلی درس و انحراف از بحث اصلی پرهیز کنید.

۵) نمایش:

”نمایش“ یکی از بهترین های روش تدریس است. با استفاده از مهارت فن بیان، یا استفاده از توانایی بازیگری شروع به تدریس بر حسب نمایش کنید. این کار کلاس را از حالت یکنواخت و خشک خارج می سازد و به عنوان یک کار گروهی بسیار برای دانش آموزان مفید است.

نکته ی بسیار مهم در نمایش برقراری آگاه کردن دانش آموزان است. به این صورت که دانش آموزان به دلایل متفاوت مانند: هیجان، کنجکاوی به پای نمایش ننشینند؛ در اینجا شما شکست خواهید خورد. بهترین کار این است که، به طور غیر مستقیم به آن ها یاد دهیم که در حین نمایش حداقل ترین نکته رعایت سکوت است. به عنوان مثال: یک روز در کلاس فیلمی پخش کنید و از آن ها بپرسید که چه چیزی توجه شما را جلب کرده؟

دانش آموزان را به درس و کلاس جلب کند. البته باید توجه کنید، لباسی که انتخاب میکنید به موضوع درس و کلاس ارتباط داشته باشد. گاهی جالب می شود که از لباس های مختلفی استفاده کنید و متناسب با درسی که قرار است آموزش دهید لباس مخصوص آن را بپوشید، تا کلاس درس خسته کننده نباشد.

استفاده از لباس برای تدریس دو حالت دارد: برای مثال، می توانید برای معرفی شغل ها، لباس سرباز، پلیس، نانوا را بپوشید و آماده رفتن به کلاس شوید.

در حالت دوم، روز قبل به دانش آموزان بگویید، مثلاً همکار من به لباس محلی قرار است که به کلاس من بیاید تا ما بیشتر با این موضوع آشنا شویم. در این صورت، ذهن دانش آموزان با این موضوع درگیر می شود.

در استفاده از این موارد حتما باید با برنامه ریزی به پیش برویم.

۴) عروسک:

می توانید عروسک هایی درست کنید و در نمایش دادن درس از آن ها استفاده کنید. ویژگی های عروسک و اجرا:

- اسم ساختگی باشد نه اسمی که وجود دارد و قبلاً شنیده شده است.
- انتخاب اسم ملزم به متناسب بودن سن و جنس عروسک است.
- شخصیت عروسک ثابت باشد.
- متن صحبت نمایش باید از کتاب درسی باشد.
- متن خوب و قوی داشته باشد.
- تن صدای خود را تغییر دهید. بگونه ای که با صدای اصلی فرق داشته باشد.

(۴) تسلط: تمرین بسیار و منظم موجب ایجاد تسلط و عدم اشتباه می شود.

(۵) دریافت بازخورد: نشان دادن بازخورد از تماشاچیان به کسب پیدا کردن نقاط قوت و ضعف فعالیت مان می کند.

(۶) پخش گسترده: بعد از تکرار و تمرین و بدست آوردن تسلط کافی به سمت اجرا بروید.

● نکته مهم در استفاده از واسطه های آموزشی: استفاده مداوم و یکسان از نمایش و کلمات و موسیقی و... حالت تکراری و خسته کننده ی را برای دانش آموزان ایجاد میکند. لذا؛ طبقه بندی محتوا و مطالب را رعایت کنید.

یکی از دانش آموزان به عنوان مثال میگوید: تماشاگران! این قسمت یادگیری به صورت غیر مستقیم است که میتوانیم بگوییم: بله درست میگویید تماشاگران چون نمایش میبینند سکوت کرده اند. واقعا کار خوبی است!

چگونگی اجرای ایده:

(۱) تحلیل شما: با تحلیل کردن اجرای درست ایده ها در ذهن شما شکل می گیرد.

(۲) تمرین: قبل از اجرا حتما تمرین کنید. تکرار موجب کسب مهارت می شود.

(۳) اجرای محدود: قبل از اجرای اصلی، روبروی آینه یا در جایی مشابه اجرای اصلی تمرین کنید.

مهارت های زندگی

ارتباط برقرار کنند.؛ مهارت های مقابله ای و مدیریت خود را گسترش دهند و زندگی سالم و باروری داشته باشند.

آموزش مهارت های زندگی نیز اصطلاحی است که برای مداخله های متعدد مانند: ابراز وجود، مدیریت استرس، مدیریت هیجان ها، مهارت حل مسئله، خود آگاهی، خود مراقبتی، مدیریت زمان، مدیریت رفتاری، مهارت انتقادی و جذب آن اطلاق می شود.

سازمان بهداشت جهانی برای اولین بار در آگوست ۱۹۹۳ برنامه ای را به عنوان آموزش مهارت های زندگی «WHO Life Skills» در ده فرمان در سازمان یونسف مطرح و این مهارت ها را این چنین تعریف نموده است:

توانایی انجام رفتار سازگارانه و مثبت به گونه ای که فرد بتواند با چالش ها و ضرورت های زندگی روزمره کنار بیاید.

یکی از کاربردهای علم روان شناسی در جهان امروز کاربرست اصول روان شناسی در یافتن شیوه های نوین زندگی و پیشگیری از مسائل و مشکلات فردی، خانوادگی، شغلی و اجتماعی است. آموزش مهارت زندگی از جمله کاربردهای روان شناسی در عرصه های مختلف فردی و اجتماعی است که با هدف ارتقای سطح بهداشت روانی و جسمانی و پیشگیری از آسیب های روانی و جسمانی و اجتماعی برگزار می شود. این مهارت توانایی افراد در برخورد مؤثر با مقتضیات زندگی همراه با استرس و اضطراب روزی را بالا می برد و به عنوان عاملی پیشگیری کننده اولیه عمل می کند.

"اصطلاح مهارت های زندگی" به گستره ای از مهارت های روانی اجتماعی و بین فردی گفته می شود، که به افراد کمک می کند با اتخاذ تصمیم های آگاهانه به طور مؤثر با دیگران

انسان ها، جامعه، فرهنگ و محیط خود، مثبت و سازنده یافته عمل کنند.

در ادامه انواع مهارت های زندگی و کاربرد های آن در زندگی روزمره مختصر توضیح می دهیم.

مهارت های زندگی:

مهارت خودآگاهی:

توانایی شناخت نقاط ضعف و قوت و یافتن تصویری واقع بینانه از خود. شناخت نیازها و تمایلات فردی برای آشنایی با حقوق و مسئولیت های فردی و اجتماعی.

مهارت همدلی:

درک کردن دیگران در هر شرایطی. این مهارت به دوست داشتن و دوست داشته شدن و در نتیجه روابط اجتماعی بهتر افراد با یکدیگر می انجامد.

مهارت روابط بین فردی:

مشارکت و همکاری با دیگران، همراه با اعتماد واقع بینانه، که در کنار تقویت دوستی ها، دوستی های ناسالم را خاتمه می دهد تا کسی از چنین روابطی آسیب نبیند.

مهارت ارتباط مؤثر:

درک بهتر نیازها و احساسات دیگران، به شیوه ای که فرد بتواند نیازها و احساسات خودش را نیز در میان بگذارد، تا ارتباطی رضایت بخش شکل گیرد.

مهارت مدیریت هیجان:

هر انسانی که در زندگی خود با هیجانات گوناگونی از جمله غم، خشم، ترس، خوشحالی، لذت و موارد دیگر مواجه است که همه این هیجانات بر زندگی او تأثیر می گذارد.

مدریس .ای. الیاس از دانشگاه راجرز آمریکا و نویسنده کتاب «تصمیم گیری اجتماعی و رشد مهارت های زندگی» چنین می گوید: مهارت های زندگی یعنی، ایجاد ارتباط بین فردی مناسب و مؤثر، انجام مسئولیت های اجتماعی، انجام تصمیم گیری های صحیح، حل تعارض و کشمکش ها بدون توسل به اعمالی که به خود و دیگران صدمه بزند.

آموزش مهارت های زندگی فرد را قادر می سازد تا دانش ها و نگرش هایش را به توانایی های بالفعل تبدیل کند. و رفتارهای سالم داشته باشد و فرصت انجام چنین رفتارهایی را برای فرد به وجود می آورد. و مهارت های زندگی توانایی هایی است که افراد می توانند یاد بگیرند و این توانایی ها را در جهت کسب یک زندگی رضایت بخش و موفق به کار ببندند به طور کلی مجموعه مهارت های زندگی به فرد کمک می کند از ناتوانی ها و ضعف های مهارتی به سوی توانمندی های مهارتی قوی و سازنده حرکت کند. یافته های علمی گواهی بر آن است که مهارت های زندگی از جمله مهم ترین نیازهای انسان امروزی است که برای تامین آن لازم است فرد دقیق خود را بشناسد و بتواند دیگران را درک و روابط مؤثر با آنها ایجاد کند. هیجان های منفی و استرس های روزمره خود را شناسایی و در صدد آنها را مهار آن ها باشد کند. مطالعات نشان داده اند، ارتقای مهارت های زندگی از جمله مهارت های مقابله ای و توانایی روانی-اجتماعی در بهبود زندگی بسیار مؤثر است.

توانایی های روانی-اجتماعی فرد را برای مطالعه مؤثر و پرداختن به کشمکش ها و موفقیت های زندگی یاری میکند. این توانایی افراد را قادر می سازد در ارتباط با سایر

شناخت و مهار این هیجانات، همان مدیریت هیجان است. برای کسب این مهارت فرد به طور کامل باید بتواند احساسات و هیجانات دیگران را نیز درک و به نوعی این هیجانات را مهار کند.

مهارت حل مسئله:

زندگی سرشار از مسائل ساده و پیچیده است. با کسب این مهارت بهتر می‌توانیم مشکلات و مسائلی را که هر روز در زندگی برایمان رخ می‌دهند، از سر راه زندگی‌مان برداریم.

مهارت تفکر نقادانه:

این مهارت موجب می‌شود هر چیزی را به سادگی قبول یا رد نکنیم و پیش از آن، موضوع مورد نظر را به خوبی مورد بررسی قرار دهیم و پس از آن، در مورد رد یا پذیرش آن تصمیم گیری کنیم. با آموختن تفکر نقادانه فریب دیگران را نمی‌خوریم و به عاقبت امور به خوبی فکر می‌کنیم و دقیق و درست تصمیم می‌گیریم. و ارتباطات درستی برقرار می‌کند.

مهارت تصمیم گیری:

برای برداشتن هر قدمی در زندگی باید تصمیم گیری کنیم، مسیر زندگی انسان را تصمیم گیری‌های او مشخص می‌کند. با آموختن این مهارت اهداف خود را واقع بینانه تعیین و از میان راه‌حل‌های موجود بهترین را انتخاب می‌کنیم و مسئولیت عواقب آن را نیز به عهده می‌گیریم.

مهارت مدیریت استرس:

مجموعه‌ای از تکنیک‌ها و برنامه‌هایی که برای کمک به افراد در مقابله با استرس انجام می‌شود.

مهارت تفکر خلاق:

تفکر یکی از مهم‌ترین مهارت‌های زندگی است. مهارت تفکر خلاق، همان قدرت کشف، نوآوری و خلق ایده‌های جدید است تا در موارد گوناگون بتوانیم راهی جدید و مؤثر بیابیم. با آموختن تفکر خلاق، هنگام مواجهه با مشکلات و دشواری‌ها احساسات منفی را به احساسات مثبت تبدیل می‌کنیم. هنگامی که تفکر خلاق را می‌آموزیم دیگر مشکلات زندگی مزاحم ما نیستند، بلکه هر کدام فرصتی هستند تا راه‌حل‌های جدید بیابیم و مشکلات را به گونه‌ای حل کنیم که کسی تاکنون این کار را نکرده باشد.

معرفی کتاب

کتاب مدرسه هرگز کافی نیست.

«کتاب مدرسه هرگز کافی نیست» یک کتاب خوب حاصل چندین سال پژوهش نویسنده «جناب علی صادقی» است.

این کتاب به این موضوع می پردازد که نوجوانی به عنوان مهم ترین دوره ی زندگی آموزشی هر فرد است که تنها نباید صرف یادگیری مطالب گفته شده در مدارس کرد و به تنهایی برای داشتن یک زندگی مناسب و کارآمد نیست.

در ابتدای این کتاب، به کشف استعداد و علاقه نوجوان به همراه تمرینات کاربردی پرداخته و در ادامه به مهارت هایی همچون: حل مسئله، خودآگاهی، ارتباطات بین فردی، تصمیم گیری می پردازد.

با کمک این کتاب می توانیم مهارت های برتر زندگی را به فرزندان و دانش آموزان خود بیاموزیم و در جهت ساختن یک زندگی سالم آن ها را یاری نماییم.

«تقویت حل مسئله، ارتباط بین فردی و موثر، تصمیم گیری و....»

مهارت های زندگی برای نوجوانان

کتاب «مهارت های زندگی برای نوجوانان» نوشته ی «جی مک گراو» روان شناس آمریکایی است. او در این کتاب به ضمن اراعهیه مهارت های زندگی به بررسی مشکلات نوجوانان می پردازد و راهکارهای عملی را معرفی می کند.

این کتاب بطور کلی به مهارت های ده گانه زندگی می پردازد که گویای یادگیری و آموزش صحیح این مهارت ها به نوجوانان و جوانان می باشد.

«تقویت اکثر مهارت های زندگی»

کتاب ۱۰۱ بازی برای آموزش مهارت های زندگی به نوجوانان

معرفی انیمیشن

انیمیشن **inside out درون و بیرون** (رده نوجوان)

داستان از قرار به تصویر کشیدن داخل ذهن دختری به نام رایلی شروع می شود. که از بدو تولد پنج هیجان اصلی، یعنی شادی، غم، خشم، ترس و بیزاری همراه او هستند. این هیجانات به نوعی کنترل ذهن فرد را به دست گرفته و در مقرر فرماندهی مغز هستند. همچنین تجربیات و خاطرات هم به شکل گیری هایی به رنگ هیجانات خاص خودشان به تصویر کشیده می شوند.

در جریان رشد این دختر بچه، خاطرات اصلی که در نهایت به شکل گیری شخصیت منجر می شوند، به صورت های طلایی نورانی و با ارزش نمایش داده می شوند که قلعه های شخصیت او را می سازند. اولین قلعه ای که ساخته می شود خانواده است و در ادامه قلعه های دوستی، مسخره بازی، صداقت و علاقه ی شخصی او که همان هاکی است، شکل می گیرند.

نحوه ی برخورد ذهن با رویدادهای استرس زا به خوبی به تصویر کشیده شده است.

این انیمیشن به ضروری بودن وجود همه ی هیجان ها و تعادل میان آن ها تاکید دارد.

پیام این انیمیشن در واقع این است که وجود احساس غم در زندگی بسیار ضروری است. در مواجهه با برخی موقعیت ها گریه به ما کمک می کند، احساس بهتری داشته باشیم. و غم به ما کمک می کند از احساسات مان با دیگران حرف بزنیم. (ایجاد همدلی) و به طور کل تعادل و تنظیم هیجانات است که منجر به سلامت روان خواهد شد. (مدیریت هیجان ها)

شادی و غم در مسیر بازگشت شان به

کتاب «۱۰۱ بازی برای آموزش مهارت های زندگی به کودکان ۹ تا ۱۵ سال» اثری از «آلیسون بارتل» است. این کتاب، همان طور که از نام آن پیداست، شامل ۱۰۱ بازی برای کودکان است که فقط جنبه ی تفریح و سرگرمی ندارند. این بازی ها با استفاده از به روزترین اطلاعات روان شناسی کودک و نوجوان طراحی شده اند و می توانند مهم ترین اصول مهارت های زندگی فردی و اجتماعی را به آن ها آموزش دهند. به طور خاص بازی هایی که در این کتاب آمده، برای ایجاد حس رقابت و آگاهی در زمینه های خودآگاهی، خودگردانی عاطفی، فعال کردن قوه شنیداری، ارتباط کلامی و غیرکلامی، همکاری با دیگران در گروه های دو و چند نفره و مشاهده و درک احساسات دیگر مردم طراحی شده اند.

این مهارت ها

از جمله ضرورت های زندگی و مقدمات لازم برای ساخت یک زندگی موفق هستند. شرکت در این بازی ها در قالب کلاس، به بچه ها کمک خواهد کرد تا در سنین پایین رشد چشم گیری داشته باشند.

تقویت اکثر مهارت های زندگی از جمله: خودآگاهی، ارتباط موثر، همدلی، و....

انیمیشن Frozen (یخ زده) مناسب ۱۰+

در سکانسی از این انیمیشن اُلف و آنا با قایق رودخانه ای را سپری می کنند. اُلف از بی توجهی السا ناراحت و خشمگین است.

آنا با درک و پذیرش شرایط او (ایجاد همدلی) با او شروع به صحبت می کند و در همین حین از او می پرسد: تو عصبانی هستی؟

این پرسش یک سوال بجا و درست است که باعث درک کردن طرف مقابل می شود و شروع به صحبت می کند.

در ادامه آنا با گفتن این جمله: " من میدونم تو خشمگین هستی و حق داری اما آلان من پیشتر هستم. میخوای بیای بغلم؟"

گفتن جمله ی "میدونم خشمگین هستی و حق داری" باعث می شود به طرف مقابل القا شود که ما او را درک کرده ایم و با او همراه و همدل هستیم و احساس قضاوت شدن را نمی کند.

در گوشه سکانس های این انیمیشن می توانیم به مهارت حل مسئله و تفکر خلاق اشاره کنیم که کمک به آموزش این مهارت به نوجوان می کند و متوجه خواهد شد که چگونه این دو خواهر با کمک یکدیگر (همدلی) و بکار گیری تجربه های پیشین (حل مسئله و تفکر خلاق) به درک و حل مسائل می پردازند.

تقویت حل مسئله، تفکر خلاق، همدلی، تفکر

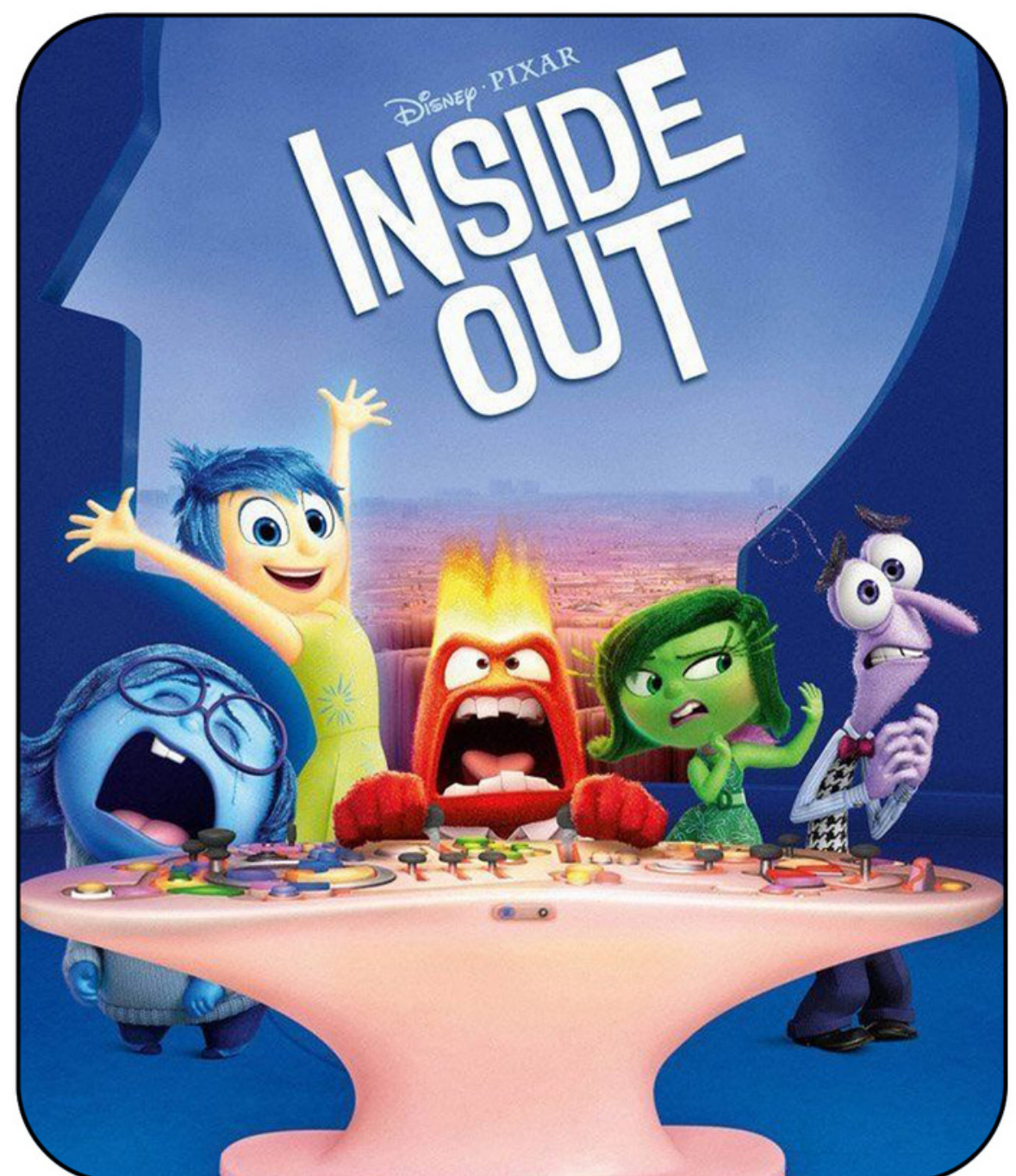
نقادانه

مقر فرماندهی و بازگرداندن خاطرات اولیه، به قسمت های جالبی از ذهن بر می خورند. گسترده بودن بخش حافظه ی بلند مدت و همینطور قسمت فراموشی خاطرات به خوبی نمایش داده می شود. (مدیریت هیجان ها) در این بین به دوست خیالی دختر به نام بیگ بانگ بر میخورند. و با او همسفر می شوند و از قسمت های مختلف ذهن مانند: ثل ادراک، تخیلات، رویا و ناخودآگاه (که احساسات، خاطرات و امیال سرکوب شده در آنها زندانی هستند) گذر می کنند.

در آخر بینگ بانگ در دره ی فراموشی محو می شود (که بسیار ناراحت کننده است). و شادی در می یابد که با محدود کردن عملکرد غم نمی تواند دختر را همیشه شاد نگه دارد و زمانی که به مقر فرماندهی ذهن بر می گردند با کمک هم دختر را از فرار کردن منصرف می کنند، کاری که هیجانات دیگر نتوانستند انجام دهند..

تقویت مدیریت هیجان، همدلی، حل مسئله

معرفی بازی:

چیدن پازل: ۷+

استرس یک واکنش و تنش در بدن است که به شکل مبارزه یا فرار اتفاق می‌افتد. هدف این پاسخ، اطمینان از هوشیاری، تمرکز و آمادگی بدن برای مقابله با تهدید می‌باشد. تنش روانی طبیعی اما گاهی فرزند مان را غرق آسیب می‌کند. با آموختن مهارت کنترل استرس به خصوص با بازی و سرگرمی، کودک رفته رفته می‌آموزد که در شرایط بحرانی استرس چه اقداماتی انجام دهد و چگونه برخورد کند. بنابراین؛ در ابتدا از روش‌های ساده و آسان استفاده می‌کنیم اما اگر استرس بیش از اندازه باشد باید به روان‌شناس مراجعه کرد.

چیدن پازل یک بازی برای کنترل استرس و کاهش آن پیشنهاد می‌شود، کودکان به کمک پازل‌ها ساعت سرگرم می‌شوند و می‌توانند به دور از استرس آن را در کنار هم قرار بدهند و به طرح اصلی برسند. در کنار کنترل استرس همچنین باعث یادگیری خودآگاهی (شناخت نقاط ضعف و قوت) و حل مسئله (چگونگی چیدن و مجدد تکرار کردن و آموختن اصل چیدن پازل) در کودکان و

نوجوانان می‌شود.

تقویت خودآگاهی، حل مسئله، مدیریت استرس

لگو ۷+

لگو تنها یک اسباب‌بازی برای کودکان نیست بلکه بعضی از لگوها برای بزرگسالان هم مناسب است. کودکان شما می‌توانند به کمک لگوها سازه‌های کوچک و بزرگی را بسازند و هر بار آن را خراب کنند و اسباب‌بازی جدید خود را خلق کنند. (کمک به تفکر خلاق) کاهش استرس و اضطراب، بهبود قوه تخیل و افزایش اعتماد به نفس و تقویت انگشت‌های دست از مهم‌ترین مزایای این بازی هیجان‌انگیز است. تقویت مهارت حل مسئله، کنترل استرس، تفکر خلاق

دوز: ۷+

"بازی دوز" تمرین خوبی برای تقویت مهارت تصمیم‌گیری در کودکان است. هم بازی آسانی است که هم تمرکز، سرعت عمل و نوع تفکر کودک را تحت تاثیر قرار می‌دهد. همچنین، به کودک می‌آموزد که با رعایت نوبت به حقوق دیگران احترام بگذارد.

دوز: ۷+

"بازی دوز" تمرین خوبی برای تقویت مهارت تصمیم گیری در کودکان است. هم بازی آسانی است که هم تمرکز، سرعت عمل و نوع تفکر کودک را تحت تاثیر قرار می‌دهد. همچنین، به کودک می‌آموزد که با رعایت نوبت به حقوق دیگران احترام بگذارد.

◀ تنها کافی است یک برگ کاغذ و مداد یا خودکار در دو رنگ تهیه کنید. جدولی را مانند تصویر رسم کنید. از دو نفر شرکت کننده بخواهید که هر کدام علامتی را برای خود انتخاب کند. یک نفر می‌تواند علامت ضربدر و دیگری دایره تو خالی را انتخاب کند.

◀ هر کدام از بچه‌ها باید به نوبت یکی از خانه‌ها را با علامت مخصوص خود پر کنند. بازی تا جایی ادامه پیدا می‌کند که یک نفر بتواند یک ردیف یا ستون و یا به صورت مورب را پر کند. او برنده بازی است.

رویکرد های یادگیری در آموزش علوم تجربی دوره ابتدایی (learning approuche)

روش تدریس و مدیریت کلاس :
معلم در صورت به کارگیری دیدگاه انتقالی، از روش های سخنرانی و نمایشی و از واسطه های آموزشی همانند: فن بیان، عروسک گردانی، نمایش، فیلم و حرکات بدن با فراگیران خود ارتباط می گیرد، و در این دیدگاه ارتباط و تعامل دانش آموزان با یکدیگر و با معلم به اندازه کافی نمی باشد.

ارزشیابی:

در دیدگاه انتقالی هدف از ارزشیابی، درجه بندی، تهیه گزارش، دسته بندی بر یادگیری فراگیران و سنجش چگونگی ارائه محتوا توسط معلم می باشد، همچنین برای سنجش میزان یادگیری دانش آموزان، از ارزشیابی تجمعی در پایان ترم تحصیلی استفاده می شود. البته در طول ترم تحصیلی از آزمون های شفاهی برای آگاهی از سطح تسلط دانش آموزان بر محتوا به کارگرفته می شوند.

در این قسمت به بررسی چهار دیدگاه از رویکرد های یادگیری در آموزش علوم تجربی دوره ابتدایی می پردازیم. و هر یک از دیدگاه ها در حیطه های تعاریف علم، یادگیری، روش تدریس و نقش معلم و فراگیران و همچنین نحوه ارزشیابی و در پایان نقد دیدگاه ها بررسی می شوند.

۱. دیدگاه انتقالی

علم:

این دیدگاه علم را محتوای مستقل از ذهن آدمی و خارج از ذهن بشر تعریف می کند. و آن را وابسته به مطالعه و پژوهش دانشمندان و بزرگان می داند.

یادگیری:

در این دیدگاه، یادگیری زمانی رخ می دهد، که انتقال محتوا از منابع به ذهن فراگیران صورت بگیرد.

ارزشیابی:

در دیدگاه فرآیندی، ارزشیابی به چند شکل انجام می شود، اولین ارزشیابی، ارزشیابی تکوینی می باشد، که معلم در حین آموزش برای آگاهی از میزان انتقال مهارت های ارائه شده، این ارزشیابی را انجام می دهد، دومین ارزشیابی، ارزشیابی برای آموزش و یادگیری می باشد، که معلم در حین پرسش مداخله هایی در مواقع مناسب صورت می دهد، تا جواب نهایی پرسش با کمک معلم گزیده و اصلاح شود. و آخرین ارزشیابی، ارزشیابی عملکردی می باشد؛ یعنی ایجاد موقعیت توسط معلم برای مشاهده ی عملی توسط ملاک های از پیش تعیین شده، که فراگیران را از نظر مهارتی و یادگیری درجه بندی و رتبه بندی می کند، که این ملاک ها در جداول ارزشیابی به نام روبریک (rubric) توسط معلم طراحی و تکمیل می شوند.

نقد و بررسی دیدگاه فرآیندی:

از نقاط قوت این دیدگاه، دانش آموز محور بودن کلاس درس می باشد، و همچنین فراگیری مهارت های زندگی و اجتماعی در کنار محتوای درسی صورت می گیرد.. اما از نقاط ضعف آن، می توان به تک بعدی شدن تدریس و از بین رفتن کامل و نادیده گرفتن محتوای کتب درسی اشاره کرد.

نقد و بررسی دیدگاه انتقالی:

از معایب این دیدگاه می توان اشاره کرد که، تضمینی برای آنچه که فراگیران می نویسند و می خوانند، یادگیری عمقی و سطح فهمی صورت گرفته باشد، وجود ندارد. و از مزیت های این دیدگاه، ارائه محتوای زیاد در زمان کم توسط معلم می تواند صورت بگیرد، و همچنین در این دیدگاه فرآیند تدریس واضح و مشخص است.

۲. دیدگاه فرآیندی

علم:

در این دیدگاه علم، مهارت است و محتوا نیست، و این مهارت ها را به دو شکل مهارت های اصلی مانند: مشاهده، طراحی و اجرای پژوهش و همچنین مهارت های فرعی مانند: طبقه بندی، تفسیر کردن، مدلسازی، اندازه گیری، الگوجویی و جمع آوری اطلاعات بیان می کند.

نقش معلم و فراگیران:

در دیدگاه فرآیندی معلم به عنوان یک مربی تلقی می شود، و معلم باید موقعیت هایی را در کلاس درس ایجاد کند تا مهارت های مورد هدف را در فراگیران تقویت کند، و معلم به عنوان طراح و مجری کلاس در همین راستا می باشد. نقش فراگیران در کلاس، یک نقش فعال پویا می باشد، و فراگیران فعالیت بیشتری در دیدگاه فرآیندی در کلاس درس دارند.

روش تدریس و مدیریت کلاس:

در کلاس کارهای عملی در این دیدگاه پررنگ تر هستند، و کلاس فعال تر می باشد، و کار گروهی و تعاملی بین فراگیران دیده می شود.

۳. دیدگاه اکتشافی (کاوشگری)

علم:

این دیدگاه علم را هم محتوا و هم مهارت می داند، و این دو را در هم تنیده و غیر قابل تفکیک توصیف می کند.

یادگیری :

دیدگاه اکتشافی فراگیران را به عنوان دانشمندان کوچک می نامند، که یادگیری را در کشف مسائل جدید بیان می کند، و این نگاه، نگاه استقرارگرایانه است؛ یعنی این اکتشافات از مشاهده ها و فرصت ها ایجاد می شوند.

نقش معلم و فراگیران:

نقش معلم در این دیدگاه ایجاد فرصت ها و زمینه برای فراگیران برای بررسی و مشاهده ی آنها جهت کشف مسئله جدید می باشد، و دانش آموزان هم با محتوا و هم با مهارت درگیر می شوند، و نقش فعالی در روند یادگیری دارند، و با کمک معلم می توانند تولید کننده علم باشند.

روش تدریس و مدیریت کلاس:

معلم می تواند در این دیدگاه، در کلاس درس آزمایش هایی را طراحی کند، و با طرح پرسش از دانش آموزان شیوه اجرای

آزمایش و پاسخ آن را درخواست کند، و یک آزمایش با هدف اکتشاف هدایت شده یا اکتشاف آزاد را پیاده سازی کند. و این موضوع می تواند با گروه بندی فراگیران و درگیر کردن آنها و بحث و گفت و گو با یکدیگر اجرایی شود.

۴. دیدگاه سازنده تعاملی

علم: از نظر دیدگاه سازنده تعاملی، علم بر ساخته ذهن است، یعنی علم در ذهن انسان ساخته شده و برای آن است، در صورتی که علم در سه رویکرد قبلی مستقل بود، همچنین این دیدگاه جهان خارج را بر ساخته ذهن می داند، و علم را مستقل از فرد نمی داند.

یادگیری: این دیدگاه یادگیری را تعامل با محیط فیزیکی و اجتماعی می داند، که باعث ساخته شدن علم می شود، و در ساخت گرایبی نظر دارد؛ یعنی طرحواره ی اولیه ذهنی در ارتباط با محیط دچار تغییر می شود.

نقش معلم و فراگیران:

معلم بایستی محیطی را ایجاد کند که دانش آموزان ایده های خود را با همخوانی و برون سازی مطرح کنند، تا این تعامل باعث درون سازی و جذب شود. معلم باید محیطی برای مطرح شدن ایده های گوناگون و ایجاد موقعیت های برای محک زدن این ایده ها فراهم سازد، تا با غربالگری این ایده ها، علم در فرد ساخته شود.

روش تدریس و مدیریت کلاس:

اتفاقاتی که در کلاس در این دیدگاه رخ می دهد، همانند دیدگاه های فرآیندی و اکتشافی

داشته باشد، می تواند این شیوه را پیاده سازی کند. و این دیدگاه قدرت تعامل و مهارت اجتماعی فراگیران افزایش می یابد.

در این قسمت چهار رویکرد یادگیری در آموزش علوم تجربی دوره ابتدایی بررسی شد، و باید توجه داشته باشیم، که این چهار دیدگاه و رویکرد، طیفی می باشند، و فقط برای توضیح آنها به صورت تئوری توسط نظریه پردازان جداسازی و تفکیک شده اند، بنابراین یک معلم خلاق می تواند ترکیبی از این چهار رویکرد را داشته باشد.

یک کلاس فعال می باشد، و دست ورزی و دانش آموز محور بودن کلاس درس در این دیدگاه دیده می شود. ولی در این دیدگاه کلاس درس، بایک گفت و گو آغاز، و بعد از آن فعالیت و در پایان هم برای نتیجه گیری گفت و گو صورت می گیرد، و ضریب گفت و گو بین دانش آموزان و معلم افزایش می باشد، در صورتی که در دیدگاه انتقالی، گفت و گو به روش سخنرانی (Ire) بود؛ یعنی بیشتر معلم در محوریت گفت و گو قرار داشت.

ارزشیابی: در دیدگاه انتقالی، ارزشیابی به صورت ارزشیابی از یادگیری بود. (assessment of learning) و شیوه اجرایی آن، ارزشیابی تجمعی بود. در دیدگاه فرآیندی ارزشیابی برای یادگیری (assessment for learning)، در حین آموزش و به صورت ارزشیابی تکوینی صورت می گیرد؛ در فرآیندی امکان مداخله و بازخورددهی برای رفع موانع و اصلاحات وجود دارد. در سازنده تعاملی چیزی به عنوان ارزشیابی جدا یادگیری نیست، و ارزشیابی یادگیری در هم تنیده اند. (assessment as learning) و شیوه اجرایی آن ارزشیابی تکوینی تشخیصی می باشد. و معلم در ارزشیابی تشخیصی حق قضاوت و رتبه و درجه بندی ندارد.

نقد و بررسی دیدگاه سازنده تعاملی:

در این دیدگاه محتوا فراموش نمی شود، و ضریب گفت و گو و تعامل در بین فراگیران افزایش می باشد. و جز روش های فراگیر محور و فعال می باشد. در اینجا موفقیت این دیدگاه بستگی به مهارت معلم در ارائه این دیدگاه دارد. و اگر معلم مهارت لازم و کافی را

ظرافت های مدیریت کلاس در دوره ابتدایی

۳) نماد های مخفی

دانش آموزانی که بسیار پر حرارت و پراثری هستند و به دلایل گوناگون از جمله حرف زدن و بی نظمی از شما بطور مداوم تذکر می شنوند، خارج از کلاس با آنها صمیمانه صحبت کنید و مثال بگویید: عزیزم تو بسیار باهوش هستی اما بعضی مواقع حواست نیست و رفتار های درستی انجام نمی دهی و من مدام به تو تذکر می دهم که باعث بی نظمی کلاس می شود، بیا تا به جای تذکر زبانی نماد های مخفی داشته باشیم (مثال: نشان دادن عدد یا حرکات پانتومیم یا هر حرکت ساده ای که مورد پسند شما و دانش آموزتان هست) با هر بار انجام این حرکت یا نشان دادن نماد دانش آموز می داند که نباید آن رفتار را انجام دهد.

اجرای این تکنیک فواید بسیاری دارد که مهم ترین آن حفظ تمرکز سایر دانش آموزان و نظم کلاس و حفظ کرامت دانش آموز که در نهایت منجر به اصلاح و تربیت موثر خواهد شد.

نکات و مهارت های ساده ای وجود دارند که می توانند از بسیاری اصول و قوانین مربوط به مدیریت کلاس کاربردی تر و جذاب تر باشند همین سادگی و جذابیت شان باعث شده تا آنها را ظرافت بدانیم.

۱) تکنیک و ظرافت دانش آموزان راز آلود

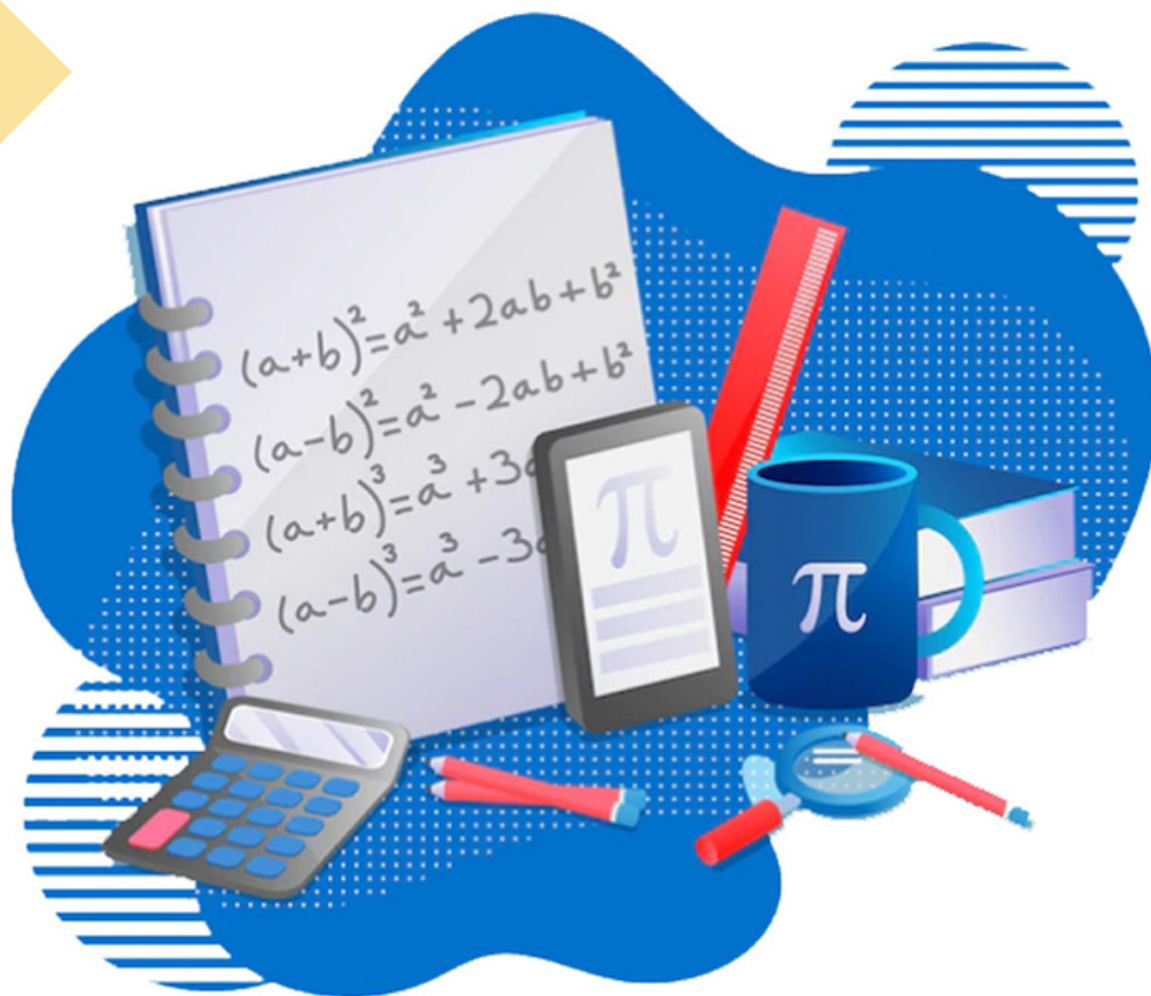
در ابتدای سال تحصیلی به دانش آموزان بگویید تصمیم دارید یک بازی هیجان انگیز را تا پایان سال اجرا کنید. به این ترتیب که هر روز یک نفر از شما بطور ویژه تحت نظر خواهد بود اگر به اصول تربیتی و اخلاقی همچون: راست گویی، زیبا سخن گفتن، منظم و آراسته بودن و... پایبند باشد در پایان کلاس جایزه خواهید گرفت و در صف صبحگاه هم تشویق خواهید شد.

بنابراین این تکنیک را به این صورت که هر روز یک نفر تحت نظر خواهد بود بدون آنکه خود شخص بداند در کلاس اجرا می کنید چنانچه دانش آموز مدنظر طبق اصول عمل کرد تشویق میشود و در غیر این صورت هرگز نام او را نگویید و در یک زمان دیگر او را تحت نظر بگیرید می توانید بجای یک دانش آموز یک گروه را تحت نظر قرار بدهید و نام بازی را به (گروه راز آلود) تغییر دهید.

۲) لکه های معطر

تعدادی عطر خوشبو تهیه کنید چنانچه در فرایند کلاس دانش آموزان به اصول تربیتی متعهد بودند. یا فعالیت های درس را به خوبی انجام می دادند، مچ دست یا بخشی از لباسشان را معطر کنید و با این کار زیبا که از سنت های پیامبر اکرم (ص) باشد آنها را تشویق کنید.

ریاضیات و حل مسئله (تدریس به روش حل مسئله)

معمولاً سه مفهوم عمومی به طور تاریخی به عنوان دیدگاه های متفاوت نسبت به حل مسئله در آموزش ریاضی ارائه شده اند:

۱. حل مسئله به عنوان یک زمینه و یک وسیله جانبی است.
۲. حل مسئله را به عنوان یک مهارت نگاه می کنند.
۳. حل مسئله به عنوان یک هنر است.

۱. حل مسئله یک زمینه است:

افرادی هستند که حل مسئله را یک تفریح و سرگرمی بیان می کنند، برای مثال یک معلم در کلاس درس با آوردن کیک در کلاس، از دانش آموزان می خواهد که کیک را بین خود به طور مساوی تقسیم کنند، معلم از این کار خود سه هدف دارد:

(الف) ایجاد انگیزه: در دانش آموزان، با این کار جذابیت مسئله را ایجاد می کند.

(ب) تمرین: معلم با یک مثال عینی، مسئله را تمرین و تکرار می کند.

(ج) توجیه کردن: معلم با این کار، استدلال گرایی و دلیل آوردن را به دانش آموزان خود یاد می دهد.

۲. حل مسئله یک مهارت است:

ریاضی را به عنوان یک مهارت می دانند، طرفداران این دیدگاه، حل مسئله را جدای از ریاضی می دانند، در صورتی که یک مبتنی مستقر در ریاضی، حل مسئله است. و در این دیدگاه یکسری قوانین سرانگشتی را بیان می کنند، و یکسری قواعد را برای حل مسئله پیاده می کنند، و به عنوان یک مهارت ارائه می دهند.

۳. حل مسئله یک هنر است:

جرج پولیا از نظریه پردازان حوزه آموزش ریاضی، پایه ریز این مفهوم بود، که ایده ای داد و تحولی را در آموزش ریاضی ایجاد کرد، و می گوید: حل مسئله مانند، یک هنر است، مانند: شنا کردن، پیانو زدن، که باید آموزش ببینیم؛ و ریاضی را علم آزمایشی و استقرایی مطرح می کرد، تا دانش آموزان را مشتاق و ماهر پرورش دهد.

سه بعد مشکلات در تدریس حل مسئله توسط معلمان:

۱. بعد ریاضی: معلمان ابتدایی، زمینه علمی ریاضی ضعیفی دارند، و این دیدگاهی که معلمان ابتدایی دارند، مبانی کلی و علمی ریاضی را از بین می برد، زیرا روند آموزشی صحیح برای یادگیری مفاهیم نیاز است، و اگر ما نگاه و دید کلی تری داشته باشیم، می توانیم در تدریس صحیح تر عمل کنیم.

۲. بعد پداگوژی: به معنای علم آموزش و پرورش می باشد، یعنی معلم با چه چالش هایی مواجه است؟ یعنی چقدر باید حل مسئله

را سخت کند؟ چه مقدار زمان برای حل مسئله بگذارد؟

چگونه بتواند حس مالکیت دانش آموزان را بر اساس حدسیات فراگیر درباره موضوع مربوطه را از بین نبرد؟ در حل مسئله تا چه حدی توسط معلم کمک و راهنمایی شود؟ و همه سوالاتی که می تواند روند آموزشی حل مسئله را بهبود ببخشد، جزئی از ابعاد پداگوژی هستند.

موتور محرک دانش آموز

انگیزش عامل اساسی فعالیت های انسان است و انگیزش هست که هدف، نوع، جهت و کیفیت این فعالیت ها را تعیین می کند. از جمله مهمترین و موثرترین انگیزه ها و محرک ها در جهت دادن حرکات یا فعالیت های انسان در همه مراحل زندگی تشویق و تنبیه را می توان نام برد.

ما تنها باید به رفتار منطقی پاداش دهیم و نه به رفتار غیر منطقی یا سهل انگارانه. به هر حال سود جستن از پاداش یا تنبیه نیاز به مهارت فراوان دارد. هر پاداش یا تنبیه نتایج مطلوب دست نمی دهد.

لاک که از پیشگامان روانشناسی رشد هست به شدت با تنبیه بدنی مخالف است. او معتقد است که کودکی که پیوسته در مدرسه کتک می خورد و گوشمالی می شود نمی تواند بی آنکه دچار ترس یا خشم شود به کتاب ها، آموزگاران یا هر چیزی که با مدرسه ارتباط دارد بنگرد.

تنبیه بدنی اغلب بی تاثیر است. کودک تا زمانی که تنبیه را در برابر دیدگانش حس کند تسلیم است اما به محض رهایی، هر چه بخواهد انجام می دهد.

۳. بعد شخصی: یعنی برای خود معلم چه مشکلاتی وجود دارد؟

برای مثال، اگر معلمی در حل مسئله ای که توسط فراگیران مطرح شده است، اظهار عدم توانایی حل این مسئله را کند، باید سه پارامتر زیر را داشته باشد، تا در مدیریت کلاس دچار مشکل نشود:

۱. تجربه ۲. اعتماد به نفس ۳. خودآگاهی

به نحو مشابه هر نوع پاداش هم مطلوب نیست. زمانی که با خوراکی یا پول پاداش می دهیم کودکان را تنها تشویق کرده ایم که خوشحالی را در این چیزها بجویند.

بهترین پاداش ها تمجید و ستایش و بهترین تنبیه ها نیز عدم قبول و ابراز ناراحتی است.

پیرامون این بحث به نکته زیبا و دلنشین لاک می پردازیم، که می گفت: اگر شما بتوانید کودکان را عاشق لذت و خشنودی ناشی از اینکه راجع به آنان خوب فکر می شود بنمایید؛ آنگاه ممکن است ایشان را بدان سوی که دوست دارید رهبری کنید و آنان عاشق همه فضائل خواهند شد.

معلم نوانمند

مجله

کانون جهاد علمی دانشگاه فرهنگیان
پردیس شهید باهنر اصفهان

اختلالات یادگیری | بیش فعالی چیست؟ | مشکلات آموزشی خجالتی و گوشه گیری دانش آموزان | روش های
تدریس املا و انشا دوره ی ابتدایی | روش تدریس، واسطه های آموزشی | مهارت های زندگی | رویکردهای
یادگیری در آموزش علوم تجربی دوره ابتدایی | ظرافت های مدیریت کلاس در دوره ابتدایی | ریاضیات وحل
مسئله (تدریس به روش حل مسئله) | موتور محرک دانش آموز